

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2025

Chișinău

pentru aprobarea Programului Național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

În temeiul art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 (se anexează).

2. Ministerul Afacerilor Interne va asigura procesul de monitorizare și coordonare a implementării Programului privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027.

3. Ministerele și alte autorități ale administrației publice centrale cu responsabilități pentru implementarea Programului privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027:

3.1. vor întreprinde măsurile necesare pentru realizarea Planului de acțiuni cu privire la implementarea Programului sus-numit;

3.2. vor prezenta Ministerului Afacerilor Interne informații privind etapele de realizare a acțiunilor incluse în Planul de acțiuni cu privire la implementarea Programului nominalizat până la data de 15 februarie a anului următor anului de raportare, prin intermediul sistemului informațional e-monitorizare.

4. Autoritățile și instituțiile responsabile urmează să asigure includerea acțiunilor stabilite în Planul de acțiuni pentru implementarea Programului în Strategiile Sectoriale de Cheltueli.

5. Finanțarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni cu privire la implementarea Programului privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 se va efectua din contul și în limitele alocațiilor aprobate în bugetele autorităților administrației publice implicate, precum și din alte surse, conform legislației.

6. Ministerul Afacerilor Interne va prezenta Guvernului anual, până la data de 25 februarie, raportul de progres privind implementarea Programului menționat și va asigura publicarea acestuia pe site-ul web oficial.

7. Ministerul Afacerilor Interne va prezenta Guvernului raportul de evaluare finală privind implementarea Programului privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 până la data de 30 septembrie al anului 2028.

8. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Afacerilor Interne.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

PROGRAMUL NAȚIONAL PRIVIND
INTEGRAREA ETAPIZATĂ A STRĂINILOR,
INCLUSIV A PERSOANELOR STRĂMUTATE ÎN
REPUBLICA MOLDOVA PENTRU PERIOADA
2025-2027

Cuprins

Cuprins	1
Introducere.....	2
Analiza situației	4
Gestionarea fluxului migrațional.	9
Accesul străinilor la asistență socială.....	17
Violența în bază de gen, inclusiv violență împotriva femeilor și violență în familie (VBG) și protecția copiilor în raport străinii și persoanele refugiate din Ucraina ..	19
Integrarea economică a străinilor	23
Integrarea străinilor în câmpul muncii	24
Accesul străinilor la servicii medicale	25
Accesul străinilor la servicii educaționale și integrarea în sistemul de învățământ..	28
Integrarea socio-culturală a străinilor	31
Accesul străinilor la locuințe adecvate și sprijin în găsirea unui loc de locuit	33
Promovarea incluziunii străinilor în comunitățile locale	34
Obiectivele.....	36
Impact	36
Costuri	41
Riscuri de implementare.....	44
Autorități/instituții responsabile.....	45
Proceduri de monitorizare și raportare	46
Planul de acțiuni	48

Introducere

Integrarea străinilor în societatea moldovenească reprezintă o provocare tot mai mare în contextul globalizării și al schimbărilor geopolitice din regiune. Republica Moldova, fiind atât o țară de tranzit, cât și de destinație pentru migranți și refugiați, a înregistrat în ultimii ani un flux semnificativ de străini, inclusiv persoane strămutate din Ucraina afectate de conflictul armat. De asemenea, un număr tot mai mare de migranți economici și familii din afara Uniunii Europene caută oportunități economice și sociale în Moldova. Aceste dinamici au dus la o creștere a necesității de integrare socială, economică și culturală a acestor grupuri. Migrația este un fenomen care trebuie abordat într-o manieră coerentă și echilibrată, dintr-o perspectivă de ansamblu care ține seama de dimensiunea sa umană, inclusiv de aspectul său pozitiv asupra evoluției demografice și a dezvoltării economice.

Programul Național privind Integrarea Etapizată a Străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 (în continuare Programul) este conceput pentru a răspunde direct acestei provocări prin stabilirea măsurilor coerente și coordonate. Programul are rolul de a facilita integrarea treptată a străinilor, prin dezvoltarea măsurilor necesare pentru asigurarea accesului la educație, sănătate, locuințe, asistență socială și pe piața muncii. În absența unor măsuri concrete, coerente și sinergice, dezechilibrele economice și sociale generate de o integrare insuficientă ar putea duce la marginalizarea străinilor și la scăderea coeziunii sociale, afectând stabilitatea economică și socială a Republicii Moldova.

Programul totodată are ca scop stabilirea unui cadru de integrare multisectorială pentru instituțiile naționale și pentru partenerii internaționali, pentru a asigura respectarea drepturilor și furnizarea serviciilor socio-economice necesare persoanelor strămutate și imigranților, astfel încât, prin integrare, să poată contribui la dezvoltarea durabilă a comunității.

Programul este aliniat cu *Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”*, aprobată prin Legea nr. 315/2020¹, care recunoaște migrația ca un factor complementar al dezvoltării durabile a statului, vizând promovarea incluziunii sociale, reducerea inegalităților și asigurarea accesului la resurse și servicii pentru toți, prin aplicarea principiului LNOB „A nu lăsa pe nimeni în urmă”. De asemenea, programul este planificat în *Planul Național de Dezvoltare 2025-2027*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2024².

Programul este elaborat sub umbrela Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 658/2022³. Programul și Strategia converg spre gestionarea migrației și integrarea eficientă a străinilor, cu accent pe siguranța publică, respectarea drepturilor fundamentale și accesul la servicii. Programul operaționalizează și asigură realizarea

¹ Legea nr. 315/2020 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, disponibilă la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134582&lang=ro

² Hotărârea Guvernului nr. 361/2024 cu privire la aprobarea Planului național de dezvoltare pentru anii 2025-2027, disponibilă la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143540&lang=ro

³ Hotărârea Guvernului nr.658/2022 cu privier la aprobarea Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, disponibilă la https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133800&lang=ro

obiectivului general nr. 4.3. *Implementarea și consolidarea mecanismului de integrare a străinilor* și se aliniază cu obiectivele generale nr. 4.1. *Reglementarea fluxului migrațional în beneficiul țării și al migrantului* și 5.3. *Modernizarea sistemului național de pregătire pentru situații de urgență și excepționale.*

Programul consideră și respectă prevederile cadrului normativ național, inclusiv *Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova* și *Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina*, care reglementează statutul străinilor și beneficiarilor de protecție temporară și drepturile acestora în ceea ce privește accesul la servicii publice, sănătate, educație și piața muncii. La fel, Programul este sinergic cu alte documente de politici publice din domeniul conexe.

Grupurile țintă ale politicilor reflectate în prezentul Program sunt stabilite în conformitate cu prevederile Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova și Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina:

- străinii titulari ai dreptului de ședere provizorie;
 - străini titulari ai dreptului de ședere permanentă;
 - străini cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid în Republica Moldova;
 - beneficiari de protecție internațională sau de azil politic.
- cât și:
- străinii care beneficiază de protecție temporară;
 - persoanele care, potrivit legii, au dreptul de dobândire sau redobândire a cetățeniei Republicii Moldova;
 - alte categorii de persoane pentru care este stabilit un regim juridic aparte conform legislației naționale sau reglementărilor internaționale.

Intervențiile planificate vizează următoarele sectoare:

- **Educație:** acces la educație pentru copii și adulți, inclusiv cursuri de limbă și programe de formare profesională, recunoașterea calificărilor.
- **Asistență socială:** asigurarea măsurilor de asistență socială pentru străini, inclusiv pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, beneficiare de protecție temporară aflate în situație de dificultate .
- **Piața muncii:** dreptul de a lucra și sprijin în identificarea și angajarea la un loc de muncă.
- **Servicii de sănătate:** acces la servicii medicale și asigurări medicale.
- **Locuințe:** acces la locuințe adecvate și sprijin în găsirea unui spațiu de locuit în condiții de locuire decente, sigure și sănătoase..
- **Participare socială și culturală:** posibilitatea de a participa la viața culturală și socială a comunității.
- **Drepturi și protecție juridică:** acces la justiție, protecție împotriva discriminării și drepturi legale.
- **Integrare comunitară:** programe de integrare și inițiative care promovează incluziunea socială și accesul la resurse și servicii..

Documentul de politici publice răspunde angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova privind acordarea și respectarea drepturilor omului, inclusiv cele

prevăzute de *Convenția cu privire la statutul refugiaților*⁴ (1951), pentru implementarea practică a obiectivelor stabilite în *Pactul Global pentru Refugiați*⁵ (2018), realizarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și de alte angajamente internaționale care protejează drepturile străinilor și ale persoanelor strămutate. Republica Moldova, cooperează activ și constructiv în acest sens cu organizațiile internaționale, precum Agenția ONU pentru Refugiați (UNHCR) și Organizația Internațională pentru Migrație (OIM).

Programul va fi implementat pe parcursul unei perioade de 3 ani, între 2025 și 2027 și va asigura o integrare treptată și sustenabilă a străinilor. Documentul tratează prioritățile stabilite în baza necesităților identificate ale străinilor și vizează ajustarea cadrului de politici, fortificarea capacităților instituționale, instituirea unor instrumente eficiente de cooperare și colaborare și nemijlocit măsuri pentru beneficiarii Programului, de la accesul la documentare și servicii de bază, până la integrarea pe piața muncii și participarea activă în viața socială și culturală.

Elaborarea și implementarea Programului implică un număr mare de actori instituționali și parteneri:

- Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General pentru Migrație sunt responsabili de coordonarea procesului de integrare și de monitorizare a progresului de implementare.
- Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Sănătății, și Ministerul Muncii și Protecției Sociale ș.a. sunt instituțiile-cheie care vor asigura accesul străinilor la servicii esențiale, cum ar fi educația, sănătatea și protecția socială.
- Autoritățile locale vor fi responsabile de implementarea măsurilor la nivel local, facilitând integrarea străinilor în comunitățile locale.
- Organizațiile internaționale și ONG-urile vor deține un rol important în asigurarea sprijinului tehnic și financiar, precum și în promovarea drepturilor străinilor și a participării acestora în societate.

Analiza situației

Migrația este un proces multidimensional, generator de probleme complexe, soluționarea cărora necesită implicarea coordonată a mai multor autorități.

În ultimii 10 ani s-au produs schimbări majore la nivelul fluxurilor de migrație, prin intensificarea acestora, în special în perioade de criză, care au avut și continuă să producă impact semnificativ de ordin economic, social și politic pentru Republica Moldova. Imigrarea în RM în ultimii ani înregistrează tendințe constant crescânde, astfel în anul 2021 numărul străinilor din Republica Moldova a constituit 18 874 de persoane, dintre care: 6 476 dețineau permise de ședere permanentă și 12 398 – permise de ședere provizorie. În același timp, în Registrul de stat al populației erau luate în

⁴ Convenție privind statutul refugiaților, încheiat la Geneva la 28 iulie 1951, https://www.unhcr.org/ro/wp-content/uploads/sites/23/2016/12/1951_Convention_ROM.pdf

⁵ United Nations, „Global compact on refugees”, 2018, sursa: <https://www.unhcr.org/media/global-compact-refugees-booklet>

evidență 1909 persoane apatride, 1434 – cu cetățenia nedeterminată și 6939 – cu pașaport de tip sovietic (modelul anului 1974).

Conform datelor statistice, în anul 2021 în Republica Moldova cu statut de apatrid figurau documentate 1.091 persoane, cu 325 persoane mai puțin decât în 2018. La finele anului 2021 în Moldova locuiau 173 de persoane cu statut de refugiat, înregistrând o creștere nesemnificativă cu 13,8 % față de anul 2017⁶.

Fiind cunoscută ca țară de emigrare și de tranzit, Republica Moldova devine treptat și țară de destinație pentru cetățenii străini.

Atractivitatea țării noastre pentru străini se datorează poziției de țară limitrofă spațiului UE, realizării măsurilor ce țin de liberalizarea regimului de vize și a prevederilor Acordului de Asociere RM-UE. Cadrul normativ (ajustat parțial la acquis-ul comunitar) a permis aflarea temporară liberă (până la 90 de zile) pe teritoriul Republicii Moldova, pentru străinii din circa 151 de state (statele din zona Schengen, Comunitatea Statelor Independente (CSI) și alte state terțe), iar numărul de solicitări pentru obținerea dreptului de ședere provizorie pentru o perioadă mai îndelungată pe parcursul anilor 2019-2021 a crescut cu 9,2%. Astfel, numărul străinilor care se aflau în Republica Moldova era în creștere, cota parte a străinilor față de populația locală reprezenta 2,6%.

În scopul prevenirii riscurilor excluziunii sociale a străinilor și generarea prin aceasta a unor posibile conflicte social-culturale, confesionale și de altă natură cu populația locală, era important de a identifica mecanisme cât mai eficiente de integrare a străinilor pentru punerea în aplicare a normelor stabilite în Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova. În perioada anilor 2020-2021 au fost operate modificări la cadrul legal prenotat, fiind ajustat cadrul național la directivele UE. Prevederile legii pun accentul pe creșterea rolului autorităților publice în promovarea procesului de integrare prin informare diversificată, pe crearea oportunităților de autoîntreținere, pe creșterea rolului angajatorului în procesul de integrare, pe promovarea diversității culturale, asigurarea drepturilor la educație, servicii sociale și de sănătate etc și, nu în ultimul rând, creșterea rolului străinului, și potențialului acestuia în implementarea programelor de integrare.

⁶Profilul Migrațional Extins al Republicii Moldova 2017-2021:

https://drive.google.com/file/d/1_WIHXIN1_akiGNpMx9NmD1MrR7xfOH/view;

În anul 2021 numărul *imigranților* a constituit 4.186 persoane, iar în anul 2017 – 3.712 persoane. Imigrează în Moldova preponderent bărbați (numărul acestora fiind de cca 2 ori mai mare decât cel al femeilor), persoane cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice (cca 60%). În perioada analizată numărul cetățenilor străini sosiți pentru reintregirea familiei a rămas practic constant și a constituit 3.720. Numărul celor sosiți în scop de muncă a constituit 2.529 persoane, iar celor sosiți în scop de studii a constituit 1.191.

Solicitanții de azil. Datele statistice arată că numărul solicitărilor de azil în Republica Moldova pe parcursul anilor 2017–2021 a variat continuu. Pe parcursul anului 2021 au fost înregistrate 75 de cereri (la prima solicitare), numărul acestora rămânând neschimbat comparativ cu anul 2017 (75 cereri), în același timp fiind în scădere de 1,6 ori față de anul 2019. Numărul mare al solicitanților de azil în anii 2018 și 2019 se explică prin proximitatea zonelor de conflict (Ucraina, ca ex.), precum și de existența legăturilor de rudenie ale cetățenilor Republicii Moldova cu cetățenii statelor din zonele de conflict.

Pe parcursul anului 2021 de *protecție umanitară* au beneficiat 21 de străini, cu 25 persoane mai puțin decât în anul 2017. Numărul celor cărora le-a fost respinsă cererea pentru protecție umanitară a constituit 38 de persoane. Numărul anual de solicitări de recunoaștere a statutului de apatrid în perioada analizată a variat între 125 (în anul 2017) și 168 (în anul 2021).

Conform datelor statistice, în anul 2021 în Republica Moldova cu statut de apatrid figurau documentate 1.091 persoane, cu 325 persoane mai puțin decât în 2018. La finele anului 2021 în Moldova locuiau 173 de persoane cu statut de refugiat, înregistrând o creștere nesemnificativă cu 13,8 % față de anul 2017.

Integrarea migranților în Republica Moldova reprezintă o perspectivă aliniată la politicile UE (2021-2027)

Republica Moldova, în contextul aspirațiilor sale de integrare europeană, trebuie să acorde o importanță majoră politicilor de integrare și incluziune a migranților. Alinierea la standardele și principiile Uniunii Europene în acest domeniu nu este doar o cerință formală, ci o necesitate pentru a construi o societate mai coezivă, echitabilă și prosperă.

Comunicarea Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor din 24 noiembrie 2020, intitulată "Plan de acțiune privind integrarea și incluziunea pentru perioada 2021-2027" (COM(2020) 758 final), oferă un cadru strategic valoros pentru statele membre și țările candidate la aderare, inclusiv Republica Moldova. Acest plan de acțiune, bazat pe un set de principii și valori comune, vizează promovarea unei abordări integrate a incluziunii migranților, prin crearea de sinergii cu strategiile UE existente și viitoare în domeniul egalității și coeziunii sociale.

Principiile cheie ale acestui plan de acțiune, care ar trebui să ghideze și politicile Republicii Moldova, includ:

- **Incluziunea pentru toți:** Politicile trebuie să fie accesibile și să funcționeze pentru toți, inclusiv migranții, adaptându-se la diversitatea societății și evitând discriminarea.
- **Abordare integrată:** Integrarea migranților trebuie corelată cu alte strategii UE privind egalitatea, coeziunea socială și combaterea discriminării.
- **Combaterea discriminării multiple:** Este necesară o abordare care să țină cont de multiplele forme de discriminare cu care se pot confrunta migranții.
- **Sprijin în toate etapele integrării:** Integrarea necesită măsuri de sprijin pe termen lung, de la sosire până la obținerea unui statut stabil.
- **Parteneriate multipartite:** Integrarea necesită implicarea tuturor actorilor relevanți, de la autorități publice și organizații ale societății civile, până la angajatori și comunități locale.

Alinierea la aceste principii și valori este importantă pentru Republica Moldova din mai multe motive:

- ✓ **Acces la finanțare europeană:** Respectarea standardelor UE în domeniul integrării facilitează accesul la fonduri europene pentru programe și proiecte de sprijinire a migranților.
- ✓ **Schimb de bune practici:** Republica Moldova poate beneficia de schimbul de experiență și de bune practici cu alte state membre UE.
- ✓ **Îmbunătățirea politicilor naționale:** Alinierea la standardele UE contribuie la îmbunătățirea calității și eficienței politicilor naționale în domeniul integrării.
- ✓ **Consolidarea relațiilor cu UE:** Adoptarea unor politici conforme cu standardele UE poate contribui la consolidarea relațiilor dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană.

⁷ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic Și Social European și Comitetul Regiunilor: [Plan de acțiune privind integrarea și incluziunea pentru perioada 2021-2027](#)

Prin urmare, este necesar ca Programul Național privind Integrarea Etapizată a Străinilor în Republica Moldova să se inspire din "Planul de acțiune privind integrarea și incluziunea pentru perioada 2021-2027" și să se alinieze la politicile UE în materie de integrare. Aceasta va permite Republicii Moldova să construiască o societate mai incluzivă, în care migranții și persoanele aflate în căutarea protecției se simt bineveniți și au oportunitatea de a-și aduce contribuția la dezvoltarea țării.

Așa cum a subliniat președinta von der Leyen în Discursul privind starea Uniunii din 2020, "persoanele care au drept de ședere trebuie să fie integrate și să se simtă binevenite". Republica Moldova are un interes major în a transforma această viziune în realitate, oferind migranților un viitor și valorificând competențele, energia și talentul lor.

Gestionarea crizei migraționale. Criza migrațională provocată de războiul declanșat de Federația Rusă în Ucraina a impus statul să întreprindă măsuri urgente pentru a consolida instrumentele de coordonare și gestionare de către autoritățile competente a situațiilor de aflax sporit de migranți. De la începutul conflictului armat în Ucraina (în perioada 24.02.2022-31.12.2024), pe teritoriul Republicii Moldova, prin sectorul moldo-ucrainean, au traversat peste un milion de cetățeni ucraineni. Peste 120 mii de persoane strămutate din Ucraina se află în prezent pe teritoriul Moldovei, mulți optând să rămână din cauza incertitudinii privind siguranța în Ucraina.

De la 24 februarie 2022 și până la instituirea mecanismului de protecție temporară, șederea în Republica Moldova și accesul la drepturile de care puteau beneficia persoanele strămutate din Ucraina erau reglementate prin Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale (CSE) a Republicii Moldova, împuternicită să emită dispoziții în vederea punerii în executare a unor măsuri în contextul declarării stării de urgență pe întregul teritoriu al Republicii Moldova, instituită prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24.02.2022⁸.

*Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova*⁹ și *Dispozițiile CSE* (prevederi în 11 Dispoziții) au constituit cadrul normativ național pentru reglementarea și gestionarea proceselor migraționale, precum și asigurarea drepturilor fundamentale ale persoanelor strămutate din Ucraina. Prin dispozițiile CSE au fost autorizate:

- traversarea frontierei de stat a străinilor care vin din Ucraina, în baza unei liste extinse de documente de identitate, inclusiv cu termen expirat, dar și copii ai acestora;
- acordarea asistenței medicale cetățenilor străini sosiți din Ucraina, care întrunesc criteriile definiției de caz pentru COVID-19 și în toate cazurile de urgențe medico-chirurgicale, acordarea serviciilor în domeniul sănătății reproducerii, a serviciilor medicale copiilor cu vârsta 0-18 ani și femeilor cu vârsta cuprinsă între 18-55 de ani, a serviciilor de dializă incluse în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală;
- acordarea dreptului de a munci pe teritoriul Republicii Moldova cetățenilor ucraineni, fără obținerea dreptului de ședere provizorie în scop de muncă;

⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130079&lang=ro

⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=94717&lang=ro

- stabilirea oportunității de a frecventa instituția de învățământ în calitate de audient pentru toți copiii din familiile refugiate din Ucraina;
- instituirea mecanismului pentru identificarea, asistența și monitorizarea copiilor în situație de risc, veniți de pe teritoriul Ucrainei în perioada declarării stării de război în Ucraina;
- acordarea dreptului cetățenilor ucraineni și membrilor familiilor acestora, care au intrat Republica Moldova în timpul stării de urgență, precum și celor care se aflau legal pe teritoriul Republicii Moldova la momentul declarării stării de urgență, să rămână pe teritoriul Republicii Moldova, fără respectarea termenului de 90 de zile calendaristice în orice perioadă de 180 de zile calendaristice

Consecvent, în preajma punctelor de trecere amplasate la frontieră cu Ucraina au fost instituite centre provizorii de gestionare a unor afluxuri de străini, fiind în acest sens improvizată în preajma satului Palanca, rul Ștefan Vodă și o gară. Pe cale de consecință, Ministerul Afacerilor Interne și instituțiile din România au gestionat fluxul de migranți prin coridoare umanitare pentru transportarea persoanelor care se aflau în tranzit în Republica Moldova.¹⁰

Conform datelor din Socio-Economic Insights Survey (SEIS) din 2024¹¹, 85% dintre refugiații chestionați sunt femei, iar 48% sunt adulți cu vârste între 35-59 de ani. Ponderea ridicată a femeilor afectează capacitatea familiilor refugiate de a se integra și de a găsi oportunități de muncă, având în vedere și sarcinile de îngrijire pe care femeile le îndeplinesc pentru copii sau alte persoane dependente.

Până în prezent, aproximativ 51,27% dintre refugiați au primit statut de protecție temporară în Moldova, majoritatea dintre aceștia au raportat că nu au întâmpinat dificultăți în procesul de obținere a statutului. Cu toate acestea, un procent semnificativ (18%) a raportat experiențe negative, inclusiv comportamente ostile și discriminare din partea comunității locale, fapt care impune Republica Moldova să instituie reguli și cerințe noi pentru gestionarea situațiilor.

Printre provocările de bază, este considerată a fi integrarea copiilor în instituții de învățământ. O parte semnificativă a copiilor refugiați nu este inclusă în sistemul național de educație, mulți fiind încă înscriși în școli din Ucraina și participă la cursuri online

Este important de menționat că Republica Moldova a depus eforturi considerabile pentru a oferi protecție și asistență acestor persoane, însă este necesară o monitorizare atentă a situației și adaptarea strategiilor în funcție de evoluția conflictului și a nevoilor persoanelor strămutate.

Conform datelor de evidență ale Inspectoratului General de Migrație (IGM), la 31 decembrie 2024, un număr de 84.904 de persoane s-au înregistrat pentru obținerea protecției temporare. Până la data de 31 decembrie 2024, 66.457 de persoane, inclusiv 16.857 de minori, au finalizat procedura și au primit documente de identitate, prezentându-se la ghișeele Inspectoratului General pentru Migrație.

¹⁰ Dispoziția CSE nr.1 din 24.02.2022

¹¹ file:///C:/Users/user/Downloads/REACH_Moldova_SEIS_Presentation-on-Inclusion-Pillar2-November-2024%20(1).pdf

Analiza datelor IGM relevă o creștere semnificativă a numărului de persoane care au solicitat și au obținut protecție temporară în Republica Moldova în 2024 comparativ cu 2023. Această creștere este, cel mai probabil, o consecință directă a continuării conflictului militar din Ucraina.

Analiza SWOT privind gestionarea crizei migraționale

Puncte forte	Puncte slabe
<p>Existența unui instrument legal privind gestionarea unitară și coerentă a situației în eventualitatea unui aflux sporit de străini (HG 1146/2017),</p> <p>Existența centrelor de plasament temporar și programe de protecție temporară facilitează adăpostirea refugiaților străinilor.</p> <p>Instituirea a unor centre provizorii de gestionare a unor afluxuri de străini (cu amplasarea în localitățile din zona de frontieră Palanca, Ștefan Vodă și Calarașovca, Ocnîța).</p> <p>Refugiații Străinii beneficiază de acces gratuit la asistență medicală și educație pentru copii.</p> <p>Inițiativele de voluntariat contribuie la incluziune și la reducerea barierelor culturale.</p>	<p>Resursele sunt insuficiente.</p> <p>Barierile lingvistice și lipsa de competențe specifice îngreunează integrarea în piața muncii.</p> <p>Majoritatea programelor depind de ajutor internațional, ceea ce poate afecta sustenabilitatea.</p>
Oportunități	Amenințări
<p>Colaborarea cu organizații internaționale asigură resursele financiare și logistice necesare.</p> <p>Adaptarea legislației poate facilita accesul la piața muncii și antreprenoriatul</p>	<p>Lipsa unei finanțări constante poate afecta serviciile esențiale pentru refugiați.</p> <p>Creșterea numărului de refugiați poate amplifica tensiunile sociale și marginalizarea.</p> <p>Conflictul de durată din Ucraina și incertitudinea securității regionale și internaționale afectează negativ calitatea vieții.</p>

Gestionarea fluxului migrațional.

Beneficiarii de protecție temporară pot beneficia de măsurile de asistență socială destinate familiilor cu copii, precum și copiilor neînsoțiți, similar asistenței acordate familiilor cu copii - cetățeni ai Republicii Moldova, prevăzute în *Hotărârea Guvernului nr.889/2013 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și*

funcționarea Serviciului social de sprijin pentru familiile cu copii, inclusiv de ajutor bănesc, pentru a preveni și/sau a depăși situațiile de risc..

Republica Moldova se confruntă cu migrarea economică, migrarea forțată din cauza conflictelor din vecinătatea sa, dar și cu fenomenul de emigrație a tinerelor talente.

Pe parcursul evoluției și apropierea de standardele UE, Republica Moldova au implementat politici de facilitare a mobilității pentru cetățenii moldoveni, în special prin acorduri de liber schimb și programe de muncă în statele UE. Totodată, autoritățile moldovenești au adaptat cadrul normativ la standardele UE în contextul aplicării măsurilor de protecție pentru solicitanții de o formă de protecție, pentru străinii ce sosesc în republica Moldova într-o formă reglementată și ordonată.

Procesul de integrare în Uniunea Europeană presupune și adaptarea sistemului legislativ și instituțional pentru a face față fluxurilor migratorii, inclusiv prin consolidarea controalelor la frontieră și cooperarea internațională în domeniul securității. De asemenea, se pune un accent deosebit pe integrarea migranților în societatea moldovenească. Astfel, gestionarea fluxurilor migratorii se află într-o continuă adaptare, în scopul alinierii la standardele europene, dar și pentru a răspunde nevoilor economice și sociale ale țării.

În conformitate cu art.7 alin. (1) al Legii 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova¹², Ministerul Afacerilor Interne, prin structura sa responsabilă Inspectoratul General pentru Migrație, coordonează procesul de integrare a străinilor pe teritoriul Republicii Moldova.

Totodată, autoritățile administrației publice centrale și locale colaborează pentru realizarea prevederilor prezentei legi și cooperează cu Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) în vederea realizării eficiente a procesului de integrare a străinilor.

- Inspectoratul General pentru Migrație prin intermediul Centrelor de integrare pentru străini ale Direcțiilor regionale Nord (mun. Bălți), Centru (mun. Chișinău) și Sud. (mun. Cahul) asigură coordonarea procesului de integrare la nivel local.
- Aceste centre reprezintă puncte de contact pentru străini, oferind servicii de consiliere, asistență și informare. IGM se asigură că aceste centre funcționează eficient, având un personal calificat și că resursele necesare sunt disponibile pentru a sprijini străinii în procesul lor de adaptare și integrare. De asemenea, Inspectoratul General pentru Migrație propune capacitarea Centrelor de integrare pentru străini în vederea dezvoltării personalului și creării condițiilor optime pentru desfășurarea activităților propuse prin accesarea fondurilor externe.
- Inspectoratul General pentru Migrație asigură accesul străinilor la măsurile și programele de integrare, care sunt oferite de comun cu alte entități, în conformitate cu art. 5 alin. (1) al Legii 274/2011, ce prevede că străinii beneficiază, prin intermediul autorităților publice centrale și cu sprijinul celor locale, de măsuri de integrare, precum:

¹² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=124776&lang=ro

a) activități de integrare ce includ sesiuni de informare specializată, sesiuni de acomodare socioculturală, cursuri de studiere a limbii române, măsuri de ocupare a forței de muncă, informare/consiliere privind obținerea cetățeniei Republicii Moldova;

b) planuri/programe de integrare specializate, susținute integral sau parțial din mijloace publice sau din surse externe de finanțare și realizate prin cooperarea dintre autoritățile publice centrale și/sau cu sprijinul celor locale și organizațiile necomerciale.

Totodată, în conformitate cu art. 5 alin. (2) al Legii 274/2011, Inspectoratul General pentru Migrație în comun cu autoritățile publice centrale și/sau locale și/sau sectorul neguvernamental, și/sau angajatorul, pot desfășura și alte măsuri de integrare care nu contravin legislației, menite să faciliteze interacțiunea diversă și pozitivă dintre străini și societatea-gazdă și să creeze oportunități diverse pentru interacțiune.

Subsidiar, în conformitate cu prevederile Legii 274/2011, străinii se pot adresa la centrele de integrare din momentul obținerii unui drept de ședere, recunoașterii statutului de apatrid în Republica Moldova sau obținerii protecției internaționale.

Mecanismul de includere a străinilor în măsurile de integrare este stabilit de Guvern (Ordin nr. 42/26/46/128/61/28-A din 16-02-2016)¹³.

Inspectoratul General pentru Migrație joacă un rol activ în promovarea dialogului intercultural și în combaterea discriminării. Aceasta colaborează cu diverse organizații pentru a sensibiliza societatea cu privire la importanța integrării străinilor și pentru a combate stereotipurile și prejudecățile. IGM se implică în proiecte și inițiative care vizează promovarea respectului pentru diversitate și crearea unui mediu incluziv pentru toți membrii societății, inclusiv organizează și susține desfășurarea activităților în scopul promovării diversității culturale și a procesului de integrare, al identificării beneficiilor comune, al prevenirii intoleranței/xenofobiei, al asigurării respectării drepturilor, obligațiilor, ordinii publice și securității naționale în școli și universități. Prevenirea și combaterea stereotipurilor în rândurile/străinilor persoanelor strămutate privind violența bazată pe gen, violența sexuală și discriminarea, inclusiv alte aspecte de gen sunt un alt gen de activități organizate și desfășurate de IGM.

În vederea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și asigurării măsurilor de protecție a persoanelor strămutate, la data de 18 ianuarie 2023, Guvernul Republicii Moldova, în temeiul art. 21 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova¹⁴ a aprobat acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, precum și anumitor resortisanți ai țărilor terțe, începând cu 1 martie 2023. Această etapă importantă a oferit un statut juridic mai sigur pentru persoanele strămutate din Ucraina – un pas decisiv pentru o mai bună incluziune a persoanelor respective în Republica Moldova. Prin Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina¹⁵ Republica Moldova a introdus un mecanism de protecție temporară pentru persoanele strămutate din Ucraina, începând cu 1 martie 2023 și similar cu statele Uniunii Europene, pe o perioadă de un an de zile, cu posibilitatea de a fi prelungită (prin HG nr. 141/2024, protecția temporară a fost prelungită până la 01.03. 2025).

¹³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93615&lang=ro

¹⁴ [Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144620&lang=ro#;](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144620&lang=ro#)

¹⁵ Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina [https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142062&lang=ro;](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142062&lang=ro)

De menționat faptul că este pentru prima dată când Republica Moldova a aprobat și implementează mecanismul de acordare a protecției temporare. Prin actul normativ în cauză au fost stabilite condițiile de acordare a protecției temporare, măsurile/tipurile de asistență acordate beneficiarilor de protecție temporară și autoritățile publice responsabile, precum și un pachet de măsuri necesare incluse în Planul de acțiuni spre a fi realizate pentru acordarea și implementarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina.

Statutul de protecție temporată garantează titularilor:

- obținerea documentului de identitate prin care i se acordă permisiunea de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova și a beneficia de serviciile de bază;
- dreptul la angajare (fără permis suplimentar de muncă) și de inițiere/dezvoltare a unei afaceri;
- acces la servicii:
 - de educație al minorilor beneficiari de protecție temporară în instituțiile publice de învățământ general în limitele posibilităților sistemului educațional și în aceleași condiții ca și pentru minorii cetățeni ai Republicii Moldova. În septembrie 2024 cca 3.000 copii strămutați din Ucraina au fost înregistrați oficial în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, inclusiv peste 600 au fost înscriși în grădinițe;
 - asistență medicală - prin prelungirea protecției temporare a fost extins pachetul de asistență și servicii medicale (asistența medicală de urgență, asistența medicală primară, inclusiv medicamente și dispozitive medicale compensate, asistența medicală specializată de ambulatoriu și examenul medical gratuit din motive de sănătate publică, în cadrul instituțiilor medico-sanitare, conform listei serviciilor medicale stabilite de Ministerul Sănătății);
 - asistență socială - beneficiarii de protecție temporară pot beneficia de măsurile de asistență socială familiilor cu copii, precum și minorilor neînsoțiți, similar asistenței familiilor cu copii minori - cetățeni ai RM prevăzute în HG nr. 889/2013, inclusiv de ajutor bănesc, pentru a preveni și/sau a depăși situațiile de risc. Totodată, familiile strămutate au acces la programele de asistență în numerar din partea organizațiilor internaționale pentru a sprijini persoanele vulnerabile pe perioada rece a anului.
- Persoanele strămutate au acces de cazare în centrele temporare pentru persoanele care au nevoie de adăpost;
- Beneficiarii de protecție temporară au dreptul la admiterea temporară a mijloacelor de transport de uz privat pe teritoriul Republicii Moldova. Perioada maximă de păstrare sub regimul vamal de admitere temporară a acestora, pentru aceeași utilizare și sub responsabilitatea aceluiași titular de autorizație, este de până la 12 luni, cu dreptul de prelungire (ulterior modificată/îmbunătățite condițiile prin LP nr. 214 din 31.07.24).

Potrivit datelor de evidență gestionate în Subsistemul informațional al IGM, la 31 decembrie 2024, pe teritoriul Republicii Moldova erau înregistrați cu acte de identitate valabile **21.596** de străini și apatrizi (față de 20.763 la 31 decembrie 2023), dintre care:

- 5.892 cu drept de ședere permanentă;
- 15.970 cu drept de ședere provizorie.

De asemenea, au fost înregistrați cu acte de identitate 20 străini (în anul 2023 - 20), din categoria persoanelor netransportabile sau imobilizate la pat, din motive de vârstă sau dizabilitate.

Pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale din stânga Nistrului, la 31 decembrie 2024, erau înregistrați cu acte de identitate 3.323 de străini (anul 2023 – 2.929), dintre care 1.378 cu drept de ședere permanentă și 1.945 cu drept de ședere provizorie.¹⁶

La data de 31 decembrie 2024, în sistemul de azil al Republicii Moldova se aflau 1.601 de persoane: 212 cu statut de refugiat (dintre care 1 din Ucraina), 458 beneficiari de protecție umanitară (dintre care 207 din Ucraina) și 931 solicitanți de azil (dintre care 375 din Ucraina).

Tabelul nr. 1 Persoane înregistrate în Sistemul de azil la 31.12.2024

Persoane înregistrate în sistemul de azil	Date la 31.12.2023	Date la 31.12.2024
Solicitanți de azil	593	931
Refugiați	206	212
Beneficiari de protecție umanitară	357	458
Total	1.156	1.601

Pe parcursul anului 2024, au fost recepționate și examinate în total 8.153, dintre care 7.614 originari din Ucraina, 255 din Federația Rusă, 53 din Siria, 33 din Bangladesh și 22 din Turcia.

Tabelul nr. 2 Cererile de azil/ acordarea protecției internaționale pe teritoriul Republicii Moldova

	12 luni 2023	12 luni 2024
Cereri de azil recepționate	4.101	8.153
Încetarea procedurii de azil (decizii)	6.987	7.653
Decizii de respingere a cererii de azil	21	238
Acordat statut de refugiat/protecție umanitară pe teritoriul RM	18	121
Total străini cazați în Centrul de cazare al IGM	248	144

¹⁶ Sursa IGM

Diagrama nr. 1 Potențiali beneficiari ai programelor de integrare

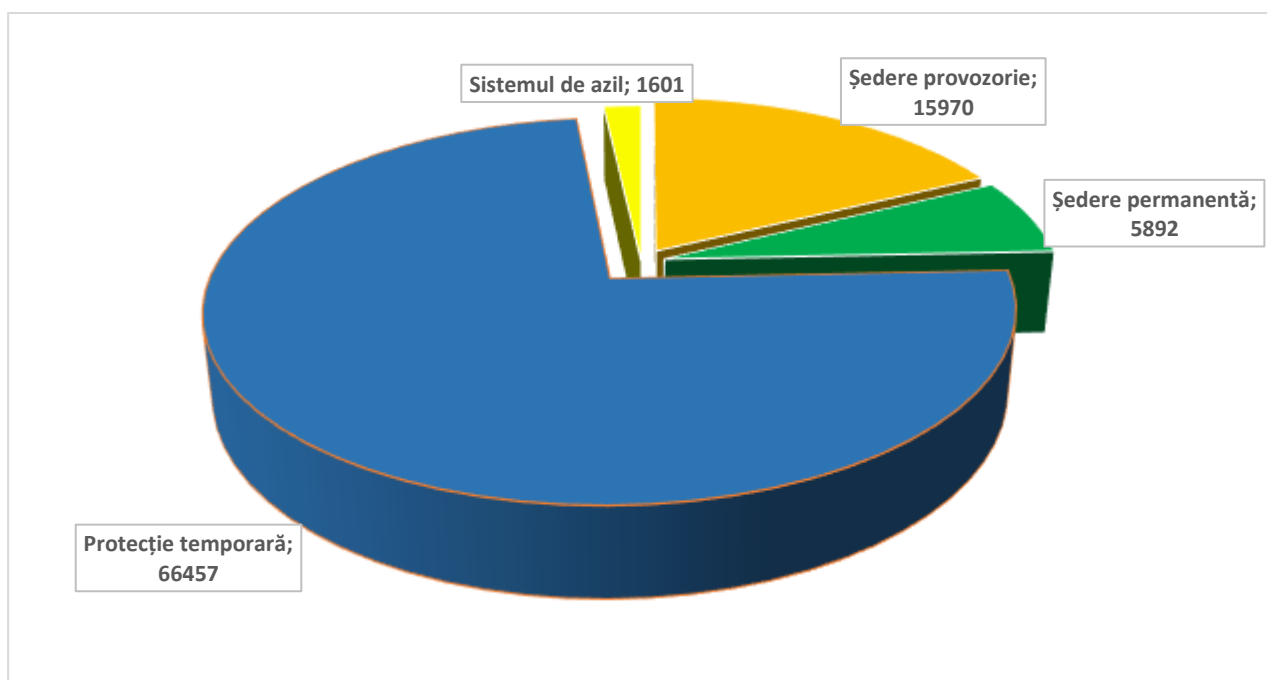
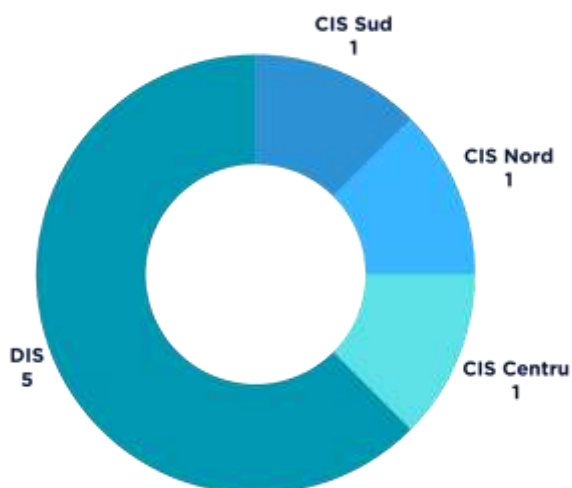

Diagrama nr. 2. Disponibilitatea de resurse umane pentru implementarea măsurilor de integrare în decembrie 2023

Potrivit studiului efectuat de către Mircea Radu „*Politica și practica privind integrarea imigranților și străinilor în statele europene*”¹⁷, principalele probleme și eventuale soluții în procesul de integrare includ:

- **Bariera lingvistică:** cunoștințele limitate ale limbii țării gazdă pot crea dificultăți în accesarea serviciilor de bază, serviciilor sociale și a oportunităților de muncă decente. Aceasta constituie una dintre piedicile în procesul de integrare și limitează capacitatea de încadrare în viața de zi cu zi.
- **Discriminare și prejudecăți:** străinii pot fi supuși discriminării pe baza rasei, etniei, religiei sau naționalității, ceea ce poate împiedica integrarea lor socială și economică. Prejudecățile împotriva unor grupuri specifice pot exacerba și mai mult aceste provocări.
- **Accesul la educație pentru copii și adulți** este esențial, cuprinzând studierea limbii, programe de formare profesională și oportunități de învățământ superior. Programele educaționale personalizate care abordează nevoile specifice ale copiilor străini, inclusiv sprijinul lingvistic și adaptarea curriculumului, sunt esențiale. Programele de educație pentru adulți, cum ar fi formarea profesională și oportunitățile de învățământ superior, ar trebui extinse pentru a îmbunătăți calificările și perspectivele de angajare.
- **Acces la piața muncii:** recunoașterea calificărilor și a experienței profesionale din țara de origine este adesea limitată, ducând la sub-ocupare sau șomaj. Accesul limitat la oportunități de muncă decente afectează stabilitatea economică a străinilor. În plus, există adesea o neconcordanță între abilitățile pe care le dețin străinii și disponibilitatea ofertelor de muncă potrivite, complicând și mai mult integrarea lor pe piața muncii.
- **Acces limitat la servicii sociale și de sănătate:** străinii întâmpină dificultăți în accesarea serviciilor sociale și de sănătate, a informațiilor insuficiente. Acest lucru include bariere în obținerea asistenței medicale necesare, a asigurării de sănătate și a serviciilor de asistență socială, inclusiv sprijinul social pentru grupurile vulnerabile. Aceste bariere sunt deosebit de importante pentru bunăstare și integrare, deoarece oferă sisteme de sprijin esențiale pentru menținerea sănătății și stabilității sociale.
- **Accesul la locuință reprezintă o provocare semnificativă pentru străini**, în special, pentru refugiații din Ucraina. Deși mulți refugiați locuiesc în cazări private, o mare parte sunt găzduiți de familii sau depind de asistența pentru chirie. Costurile ridicate ale locuințelor, în special iarna, consumă o parte semnificativă din veniturile refugiaților, ducând la instabilitate financiară și dependență de asistența financiară. În plus, există dificultăți în găsirea unor locuințe adecvate și accesibile, cu probleme cum ar fi discriminarea împotriva chiriașilor și opțiunile insuficiente de locuințe sociale pentru grupurile cele mai vulnerabile.

¹⁷ Mircea RADU „*Politica și practica privind integrarea imigranților și refugiaților în statele europene*”, sursa: https://migrant-integration.ec.europa.eu/sites/default/files/2011-02/doc1_18864_250852215.pdf

- **Coeziunea socială:** rețele insuficiente de sprijin social și dificultățile în formarea relațiilor cu localnicii pot duce la izolare și excludere. Lipsa de coeziune socială poate afecta semnificativ sănătatea mintală și poate împiedica integrarea. Eforturile de a spori coeziunea socială se concentrează pe crearea de oportunități de interacțiune între străini și localnici, promovând înțelegerea și respectul reciproc și construind punți între diverse culturi.

Analiza SWOT privind implementarea mecanismului de integrare a străinilor

Puncte forte	Puncte slabe
<p>Cadru legal clar definit pentru acordarea statutului legal și integrarea străinilor. (Legea nr. 274/2011, Legea 200/2010 privind regimul străinilor, Legea 270/2008 privind azilul în republica Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina și Ordinul nr. 42/2016, privind Mecanismul de includere a străinilor în activități/măsuri de integrare).</p> <p>Există o cooperare strânsă între instituțiile guvernamentale și non-guvernamentale, care facilitează accesul la resurse și informații.</p> <p>Există proceduri clare și instrumente de documentare, evaluare și referire (Fișa individuală de integrare) care facilitează procesul de integrare.</p> <p>Adaptarea legislației și politicii Republicii Moldova la standardele Uniunii Europene și internaționale pentru a asigura o integrare eficientă în domeniul protecției și integrării străinilor. (Directiva 2001/55/CE a UE¹⁸).</p>	<p>Buget insuficient pentru implementarea tuturor activităților necesare pentru o integrare eficientă.</p> <p>Personal insuficient și suprasolicitat în instituțiile implicate în procesul de integrare, personalului desemnat i se atribuie sarcini suplimentare.</p> <p>Posibile deficiențe în coordonarea dintre diversele instituții/ministere implicate, ceea ce poate duce la lipsa schimbului de date, întârzieri și ineficiențe.</p> <p>Dificultăți în comunicare și adaptare culturală atât pentru străini, cât și pentru personalul de integrare.</p>
Oportunități	Amenințări
<p>Valorificarea potențialului persoanelor strămutate pentru economia Republicii Moldova.</p> <p>Utilizarea tehnologiei pentru îmbunătățirea proceselor de documentare și evaluare, precum și pentru furnizarea</p>	<p>Schimbări politice sau legislative care pot afecta negativ procesul de integrare.</p> <p>Atitudini negative și prejudecăți din partea populației locale, care pot crea un mediu ostil pentru străini.</p>

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj>

<p>de servicii de integrare online, schimb de date eficient și operativ.</p> <p>Colaborarea cu organizații non-guvernamentale pentru a extinde și îmbunătăți serviciile oferite străinilor.</p> <p>Acces la fonduri și granturi internaționale, ONU destinate sprijinirii integrării străinilor. Campanii de sensibilizare și educare a populației autohtone privind beneficiile integrării străinilor.</p>	<p>Situații economice nefavorabile care pot reduce resursele disponibile pentru programele de integrare.</p> <p>Modificări în politicile și reglementările internaționale privind migrația și azilul în procesul de aderare la UE, care pot influența fluxul de străini și cerințele de integrare.</p>
---	--

Accesul străinilor la asistență socială

Pentru a răspunde nevoilor persoanelor strămutate din Ucraina, cu sprijinul partenerilor de dezvoltare, al organizațiilor necomerciale, al autorităților locale și al întregii societăți, au fost organizate locuri de cazare, inclusiv Centre de Plasament Temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state.

Începând cu februarie 2022 și până în prezent au fost înființate 137 de Centre de Plasament Temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, cu o capacitate totală de aproximativ 11.050 de locuri. Conform datelor din 20 noiembrie 2024 Ministerul Muncii și Protecției Sociale gestionează 26 de Centre de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, cu o capacitate totală de 1671 locuri, dintre care 1301 sunt ocupate. Totodată, persoanele strămutate sunt cazate în gospodării private: persoane fizice care găzduiesc persoane strămutate din Ucraina - 18,618; persoane strămutate din Ucraina găzduite de persoane fizice - 48,488.

Misiunea Centrelor este de a oferi plasament, protecție și asistență persoanelor strămutate de pe teritoriul altor state pentru a facilita integrarea și incluziunea socială.

La moment, Ministerul împreună cu partenerii de dezvoltare (Înaltul Comisariat a Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR), Organizația Internațională pentru Migrație din Moldova (OIM), Catholic Relief Services Moldova (CRS), Agenția pentru cooperare tehnică și dezvoltare (ACTED), UN World Food Programme (WFP) a elaborat și este în proces de implementare a Procedurii de reorganizare a Centrelor de plasament temporar pentru persoane strămutate.

Scopul de bază a Procedurii de reorganizare a Centrelor este integrarea persoanelor strămutate din Ucraina în comunitate, prin oferirea unui suport material pentru o perioadă de 6 luni beneficiarilor care vor accepta să ducă un mod de viață independent.

Obiectivele Procedurii de reorganizare a Centrelor sunt: asigurarea funcționării eficiente a Centrelor; promovarea integrării beneficiarilor în comunitate; asigurarea

accesului sigur tuturor persoanelor strămutate la locuri de cazare sigure și demne. Doar beneficiarii care fac parte din grupul de persoane social-vulnerabile (persoane cu dizabilități, persoane vârstnice, femei însărcinate, mame cu copii mici, persoane cu boli cronice etc.) vor fi redirecționați și cazați în alte Centre de plasament temporar după perioada de 90 de zile de plasament. Serviciile oferite conform Procedurii de reorganizare a Centrelor de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state sunt: consultații și sprijin; asistență în timpul relocării; sprijin juridic; program de asistență pentru închiriere; sprijin pentru sănătatea mentală; sprijin pentru angajare în câmpul muncii.

În ceea ce privește măsurile de asistență socială destinate copiilor, în conformitate cu cadrul normativ național și internațional (Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului) copiii beneficiază de protecție fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, indiferent de cetățenie, de apartenența etnică sau originea socială, de statutul obținut prin naștere, de situația materială, de gradul și tipul de dizabilitate, de aspectele specifice de creștere și educație ale lor, ale părinților lor sau ale reprezentanților lor legali/responsabililor lor legali, indiferent de locul aflării lor (familie, instituție educațională, serviciu social, instituție medicală, comunitate etc.) sau de orice alt criteriu.

Totodată, persoanele care au venit de pe teritoriul Ucrainei au nevoie sporită de asistență, inclusiv psihologică, pentru a stabili un echilibru psiho-emoțional, în special copiii.

De menționat în acest sens că în Republica Moldova este dezvoltat Serviciul de asistență telefonică gratuită pentru copii (Telefonul copilului), scopul căruia este de a spori nivelul de protecție a copiilor prin oferirea accesului direct și gratuit la consiliere psihologică, suport psiho-emoțional și informarea acestora despre drepturile lor și modalitățile cum aceste drepturi pot fi apărate. Serviciul specializat național este, la cererea apelantului anonim, și accesibil tuturor copiilor, precum și persoanelor, care au în îngrijire copii, 24/7, în limbile română și rusă.

În anul 2023 de sprijin psiho-emoțional în situații de criză, de informare privind sistemul de protecție din Republica Moldova și de asistență în cazuri de încălcare a drepturilor copiilor s-au bucurat 4190 de copii.

Pentru a face acest serviciu cât mai accesibil și pentru copiii care vin pe teritoriul Republicii Moldova de pe teritoriul altor state se propune promovarea acestui serviciu prin desfășurarea campaniilor de informare în acest sens cu sprijinul partenerilor de dezvoltare.

Suplimentar, în anul 2023 urmare a promovării proiectului Acordului dintre Republica Moldova și Ucraina cu privire la cooperarea în domeniul repatrierii copiilor neînsoțiți la locul habitual de trai a acestora, prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 942/2023 a fost aprobată inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului dintre Republica Moldova și Ucraina cu privire la cooperarea în domeniul repatrierii copiilor neînsoțiți la locul habitual de trai a acestora. Astfel, în perioada imediat următoare se preconizează continuarea procesului de negociere pe marginea Acordului vizat. Încheierea Acordului dintre Republica Moldova și Ucraina cu privire

la cooperarea în domeniul repatrierii copiilor neînsoțiți la locul habitual de trai a acestora va acorda posibilitate celor două state părți de a oferi soluții prompte și eficiente de restabilire în drepturi a copiilor neînsoțiți, aflați în situație de dificultate/risc, în scopul repatrierii acestora la reședința habituală, precum și de aliniere a cadrului normativ național și a practicilor din domeniul protecției copilului la prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului.

Printre alte măsuri de asistență socială oferite persoanelor strămutate din Ucraina sunt cu suportul partenerilor de dezvoltare:

- Ajutorul financiar de 2200 lei pe lună oferit beneficiarilor de protecție temporară;
- Sprijinul pentru perioada rece a anului;
- Ajutorul material unic (AMU) ș.a.

Analiza SWOT privind accesul străinilor la asistență socială în Republica Moldova

Puncte forte	Puncte slabe
Existența Centrelor de Plasament Temporar Existența programelor care includ accesul la servicii de asistență socială pentru străini.	Procesul de integrare socială și economică a persoanelor strămutate poate fi lent și complex. Necesitatea crescută de asistență psihologică, mai ales pentru copii, pentru a stabili un echilibru psiho-emoțional. Finanțare insuficientă pentru acoperirea tuturor nevoilor străinilor.
Oportunități	Amenințări
Există instituții și organizații neguvernamentale care oferă sprijin și asistență socială străinilor. Parteneriate externe pentru implementarea programelor de sprijin pentru închiriere și angajare, precum și sprijin pentru sănătatea mentală.	Un aflux mare de imigranți poate supraîncărca sistemul de asistență socială și poate duce la insuficiența resurselor disponibile. Crizele energetice pot reduce resursele disponibile pentru asistența socială și pot crește concurența pentru aceste resurse între cetățeni și străini.

Violența în bază de gen, inclusiv violență împotriva femeilor și violență în familie (VBG) și protecția copiilor în raport străinii și persoanele refugiate din Ucraina

Conform raportului „Auditul siguranței - răspunsul la criza refugiaților din Ucraina în Moldova” (2024), Republica Moldova găzduiește peste 120.000 de refugiați din Ucraina, majoritatea fiind femei și copii. Acest context creează vulnerabilități semnificative la violența în bază de gen, inclusiv violență împotriva femeilor și violență în familie (VBG), cu multiple riscuri identificate, inclusiv violență din partea partenerului intim, trafic de persoane, exploatare sexuală și hărțuire facilitată de tehnologie. Grupurile cele mai vulnerabile includ femeile de etnie romă, persoanele cu dizabilități, adolescentele și lucrătoarele sexului comercial. Barierele în accesarea

serviciilor includ probleme lingvistice, neîncrederea în instituții, normele sociale dăunătoare și accesibilitatea limitată la infrastructură.

Din numărul total de refugiați rămași în Moldova, aproximativ 36% sunt copii. Copiii refugiați sunt deosebit de vulnerabili la factori de violență, inclusiv exploatare sexuală, trafic de persoane, hărțuire psihologică și alte forme de abuz. Lipsa unui mediu stabil, separarea de rețele sociale de suport și incertitudinea privind viitorul sunt factori care amplifică vulnerabilitatea acestora. Grupurile cele mai expuse includ fetele adolescente, copiii neînsoțiți de familie și cei din comunități marginalizate (ex. etnia romă). De asemenea, accesul limitat la educație, servicii de protecție și sprijin psihosocial contribuie la sporirea riscurilor de VBG.

Printre principalele provocări identificate, se evidențiază dificultățile cu care se confruntă în special femeile și fetele în accesarea serviciilor juridice, psihologice și sociale. Totodată, normele culturale și sociale perpetuează ideea că victimele sunt responsabile pentru violență, iar insuficiența resurselor umane și financiare limitează capacitatea de intervenție.

În contextul crizei umanitare generate de războiul din Ucraina, Republica Moldova a implementat măsuri complexe pentru protecția copiilor refugiați, în special a celor neînsoțiți și celor aflați în situație de risc. Conform legislației naționale, copil se consideră persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani, cu excepția cazurilor când copilul obține capacitatea deplină de exercițiu în cazurile prevăzute de lege. Cu referire la străini, „*minor neînsoțit* – străinul sub optsprezece ani, care intră pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțit de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru el prin lege sau un act juridic și atâta timp cât nu este efectiv luat în îngrijire de o astfel de persoană; această noțiune desemnează, de asemenea, minorul care este lăsat neînsoțit după intrarea pe teritoriul Republicii Moldova” potrivit Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Integrarea minorilor neînsoțiți străini reprezintă un capitol distinct și necesită o atenție specială în cadrul politicilor naționale de integrare, datorită vulnerabilității deosebite a acestui grup. Republica Moldova, în concordanță cu standardele Uniunii Europene și cu instrumentele internaționale privind drepturile copilului, are obligația de a asigura protecția și bunăstarea acestor copii, care se află într-o situație deosebit de dificilă.

Cadrul legal național, inclusiv articolele 85, 86 și 87 din Legea nr. 200/2010, stabilește regimul juridic aplicabil minorilor străini neînsoțiți, de la identificarea și documentarea acestora, până la asigurarea reprezentării legale, a accesului la educație și a dreptului la repatriere, atunci când este cazul. IGM are un rol principal în acest proces, fiind responsabilă de implementarea măsurilor de protecție și de cooperarea cu alte instituții și organizații specializate în domeniul protecției copilului. La fel este coordonat procesul în cazul minorilor neînsoțiți care solicită azil, acest grup fiind prevăzut de și Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.

Identificarea și protecția acestor copii sunt reglementate prin Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor și Legea nr. 270/2008 privind azilul, Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți și Hotărârii de Guvern nr. 270/2014, cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea,

referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului precum și prin regulamentul adoptat prin Decizia CSE nr. 14 din 2022. Sistemul intersectorial de cooperare asigură monitorizarea, referirea și intervenția autorităților tutelare, implicând Poliția de Frontieră și instituțiile locale de protecție socială în preluarea și asistarea minorilor expuși riscurilor de trafic, violență sau separare de familie. Toate măsurile sunt ghidate de principiul interesului superior al copilului și de standardele internaționale privind drepturile copilului.

În contextul protecției minorilor neînsoțiți străini, un instrument deosebit de important este Hotărârea Guvernului nr. 270/2014¹⁹, care aprobă Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. Această Hotărâre a Guvernului este adoptată în scopul executării art. 20 din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți²⁰.

Acest mecanism intersectorial asigură o abordare coordonată și eficientă în protecția minorilor neînsoțiți, implicând diverse instituții și actori relevanți. Cooperarea dintre Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Sănătății este esențială pentru a asigura ocrotirea și integrarea efectivă a acestor copii vulnerabili.

Instrucțiunile aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 stabilesc proceduri clare și responsabilități pentru fiecare actor implicat în protecția minorilor neînsoțiți, acoperind toate etapele, de la identificarea și evaluarea inițială a copilului, până la oferirea de asistență juridică, socială și psihologică, precum și monitorizarea continuă a situației acestuia. În mod specific, copiii, inclusiv minorii neînsoțiți, beneficiază de protecție fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, de cetățenie, apartenența etnică sau originea socială, de statutul obținut prin naștere, de situația materială, de gradul și tipul de dizabilitate, de aspectele specifice de creștere și educație a copiilor, a părinților lor ori a altor reprezentanți legali ai acestora, de locul aflării lor (familie, instituție educațională, serviciu social, instituție medicală, comunitate etc.).

Prin existența și implementarea acestui mecanism intersectorial, Republica Moldova demonstrează angajamentul său față de protecția drepturilor copilului și se aliniază la standardele internaționale și europene în domeniu. Este important ca toți cei implicați în protecția minorilor neînsoțiți să cunoască și să aplice prevederile Hotărârii Guvernului nr. 270/2014, pentru a asigura ocrotirea și integrarea efectivă a acestor copii vulnerabili, în conformitate cu Legea nr. 140/2013.

Copiii în situație de risc includ minori care prezintă vulnerabilități semnificative, cum ar fi lipsa îngrijirii parentale, expunerea la abuz, neglijare sau exploatare. La traversarea frontierei, Poliția de Frontieră identifică copiii însoțiți de persoane neautorizate sau cei fără acte valide, semnalând cazurile către autoritățile tutelare locale pentru intervenție imediată. Pe teritoriul Republicii Moldova, autoritatea tutelară locală

¹⁹ [Hotărârea Guvernului nr. 270/2014](#) cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului

²⁰ [Lege nr. 140/2013](#) privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți

este responsabilă de monitorizarea continuă și de reacția promptă la orice situație care pune în pericol siguranța minorilor, în baza prevederilor Legii nr. 140/2013 și Hotărârii de Guvern nr. 270/2014. Procedurile sunt completate prin informarea proactivă a familiilor refugiate despre drepturile și serviciile disponibile, inclusiv suport consular și acces la linii telefonice de asistență. Protecția eficientă a copiilor refugiați necesită o coordonare robustă între autorități și respectarea strictă a legislației naționale și internaționale.

Dimensiunea de gen, precum și măsurile de protecția le copiilor sunt abordate în prezentul Program în mod transversal. În contextul crizei refugiaților din Ucraina este necesară o implicare multisectorială, investiții sustenabile și adaptarea continuă. Documentele de politici sectoriale, inclusiv Programul național privind asigurarea respectării drepturilor omului pentru anii 2024-2027²¹, Programul de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027²², Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026²³, prevăd măsuri integrate care consideră necesitățile specifice ale străinilor de pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv a femeilor, bărbaților și copiilor refugiați.

Analiza SWOT privind protecția copiilor și prevenirea violența în bază de gen, inclusiv violență împotriva femeilor și violență în familie

Puncte forte	Puncte slabe
<p>Existența unui cadru legal și a mecanismelor instituționale pentru combaterea VBG.</p> <p>Colaborarea cu organizații internaționale precum UNHCR, UNFPA, UNICEF și OIM.</p> <p>Cadrul legal național privind protecția copiilor prevede că cadrul normativ național se aplică față de toți copiii aflați în situație de risc fără nicio discriminare. Republica Moldova a ratificat Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului (CNUDC) este în vigoare în Republica Moldova din 25 februarie 1993.</p>	<p>Capacitatea limitată a infrastructurii existente pentru a satisface cerințele specifice ale grupurilor vulnerabile.</p> <p>Accesibilitate și promovare insuficientă a informațiilor adaptate pentru refugiați despre serviciile de suport pentru femei, copii și bărbați.</p> <p>Accesibilitate și promovare insuficientă a informațiilor adaptate pentru refugiați despre serviciile de suport pentru femei, copii și bărbați.</p> <p>Barierele lingvistice care apar periodic în procesul de examinare a cazurilor copiilor.</p>
Oportunități	Amenințări
<p>Accesarea de fonduri internaționale pentru extinderea serviciilor destinate victimelor VBG, copiilor aflați în</p>	<p>Escaladarea vulnerabilităților în lipsa unui sprijin constant pentru refugiați.</p>

²¹ Hotărârea Guvernului nr. 164/2024 cu privire la aprobarea Programului național privind asigurarea respectării drepturilor omului pentru anii 2024-2027

²² Hotărârea Guvernului nr. 203/2023 cu privire la aprobarea Programului de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027

²³ Hotărârea Guvernului nr. 347/2022 cu privire la aprobarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia

<p>situație de risc și copiii separați de părinți. Creșterea colaborării intersectoriale pentru atenuarea riscurilor.</p>	<p>Abuz față de drepturile prevăzute de legislație pentru copii din partea copiilor străini care intră în conflict cu legea. Nu este reglementat expres mecanismul de ieșire a copiilor străini neînsoțiți de pe teritoriul Republicii Moldova.</p>
---	---

Integrarea economică a străinilor

Într-un context marcat de provocările migrației și integrarea refugiaților, mecanismele de acces pe piața muncii, barierele administrative și culturale, și eficacitatea măsurilor de sprijin pentru antreprenorialul străin condiționează succesul integrării economice a străinilor. Contextul actual subliniază importanța valorificării resurselor umane și a potențialului antreprenorial al străinilor și persoanelor strămutate, pentru a contribui la dinamica economică locală și la creșterea competitivității economice naționale.

Republica Moldova a făcut pași importanți pentru a permite accesul străinilor pe piața muncii, prin armonizarea legislației naționale cu reglementările internaționale, inclusiv prin implementarea unor facilități pentru obținerea permiselor de muncă. Aderarea la procesul de integrare europeană a impulsionat îmbunătățirea cadrului normativ, creând premise pentru integrarea economică a străinilor.

Mulți străini care ajung în Republica Moldova, inclusiv refugiații, întâmpină dificultăți în accesarea locurilor de muncă. Pe de o parte, există lipsa unui mecanism de recunoaștere automată a calificărilor obținute în alte țări, ceea ce limitează accesul acestora la oportunitățile de angajare adecvate calificării. Pe de altă parte, sectorul privat național este deschis spre integrarea forței de muncă străine, în special în sectoare precum construcțiile, agricultura, IT, ș.a.

Deși mulți străini au experiență în afaceri și intenționează să deschidă propriile afaceri, obstacolele legislative și administrative reprezintă o barieră semnificativă. Accesul limitat la resurse financiare, dificultatea obținerii creditelor și accesul la programe de mentorat sunt alte provocări. Totodată, lipsa unei campanii de informare privind oportunitățile și sprijinul antreprenorial disponibile pentru străini împiedică o mai bună valorificare a potențialului lor economic.

Organizațiile internaționale și guvernamentale au implementat programe de instruire și integrare pe piața muncii destinate refugiaților și migranților, însă acestea nu au o acoperire suficientă pentru a răspunde necesităților tuturor grupurilor de străini. Accesul limitat la cursuri de limbă română și consilierea profesională sunt alte lacune care reduc șansele de integrare economică a străinilor.

Prin implementarea unor măsuri strategice și investiții în integrarea economică a străinilor, Republica Moldova poate valorifica competențele și experiențele acestora, stimulând astfel dezvoltarea economică locală și contribuind la creșterea nivelului de ocupare. Crearea unui mediu favorabil pentru accesul pe piața muncii și dezvoltarea

antreprenorială a străinilor nu doar va îmbunătăți nivelul de trai al acestora, ci va avea și un impact pozitiv asupra economiei naționale.

Analiza SWOT privind integrarea economică a străinilor

Puncte forte	Puncte slabe
Deschiderea mediului privat pentru angajarea străinilor. Sprijin din partea organizațiilor internaționale și partenerilor de dezvoltare.	Acces limitat la finanțare și resurse pentru antreprenoriatul străinilor. Cunoaștere limitată a limbii române, ceea ce îngreunează comunicarea și accesul la informații.
Oportunități	Amenințări
Creșterea cererii de forță de muncă în sectoare specifice. Integrarea antreprenorilor străini în ecosistemul de afaceri național. Valorificarea competențelor străinilor în domeniul tehnologic și antreprenorial. Implementarea inițiativelor de finanțare și mentorat pentru afacerile înființate de străini.	Resurse limitate pentru programele de integrare economică Riscul de marginalizare economică și excludere socială din cauza barierelor lingvistice

Integrarea străinilor în câmpul muncii

Rolul de bază în integrarea străinilor pe piața muncii îl are Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM). Obiectivul principal al ANOFM este de a facilita corelarea șomerilor și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă cu locurile de muncă vacante din întreprinderi. În conformitate cu principiile Convenției Organizației Internaționale a Muncii privind Serviciul pentru Ocuparea Forței de Muncă (C88), 1948, ratificată de Republica Moldova în 1996, aceasta oferă informații privind piața muncii, consiliere pentru ocuparea forței de muncă, ghidare în carieră și gestionează măsuri active și pasive ale pieței muncii.

Portofoliul serviciilor de ocupare a forței de muncă include: (i) furnizarea de informații privind piața muncii; (ii) ghidarea în carieră; (iii) intermedierea muncii (corelarea dintre persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, inclusiv străine, și întreprinderile care oferă locuri de muncă vacante). Străinii aflați pe teritoriul Republicii Moldova au drept la aceste servicii, în cazul în care s-au înregistrat la ANOFM cu statut de persoană aflat în căutarea unui loc de muncă sau cu statut de șomer, în condițiile Legii nr. 274/2010 privind integrarea străinilor.

În perioada actuală, anual de serviciile ANOFM beneficiază peste 300 cetățeni străini, inclusiv beneficiari de protecția temporară, iar prin implementarea mecanismului de corelare numărul beneficiarilor va crește semnificativ.

Analiză SWOT privind integrarea străinilor în câmpul muncii

Puncte forte	Puncte slabe
---------------------	---------------------

Legislația națională, asigură drepturile străinilor de a accesa serviciile de ocupare a forței de muncă oferite de ANOFM.	Diferențele de limbă pot împiedica comunicarea eficientă și accesul străinilor la oportunități de angajare. Lipsa unei colaborări pragmatice dintre ANOFM și IGM privind schimbul de informații despre profilul străinilor și necesitățile pieței muncii
Oportunități	Amenințări
Colaborarea cu întreprinderile private poate facilita plasarea străinilor în locuri de muncă și dezvoltarea de programe de stagii și formare profesională. Unele nișe pe piața muncii sunt subacoperite și necesită atragerea forței de muncă.	Fluxul instabil al refugiaților, care nu rămân pe termen lung, poate face dificilă implementarea și monitorizarea eficientă a programelor. Un aflux mare și necontrolat de imigranți poate suprasolicita capacitatea pieței interne.

Accesul străinilor la servicii medicale

Republica Moldova a înregistrat o creștere semnificativă a solicitărilor de servicii medicale din partea cetățenilor străini, în urma conflictului din Ucraina, declanșat în 2022. Afluxul masiv de refugiați a generat o presiune semnificativă asupra sistemului național de sănătate, evidențiind limitările existente în ceea ce privește resursele și infrastructura. Sistemul de sănătate al Republicii Moldova a fost provocat de gestionarea unei crize umanitare, în condițiile unor constrângeri demografice și economice existente, evidențiind necesitatea consolidării capacităților pentru a răspunde eficient unor situații similare în viitor.

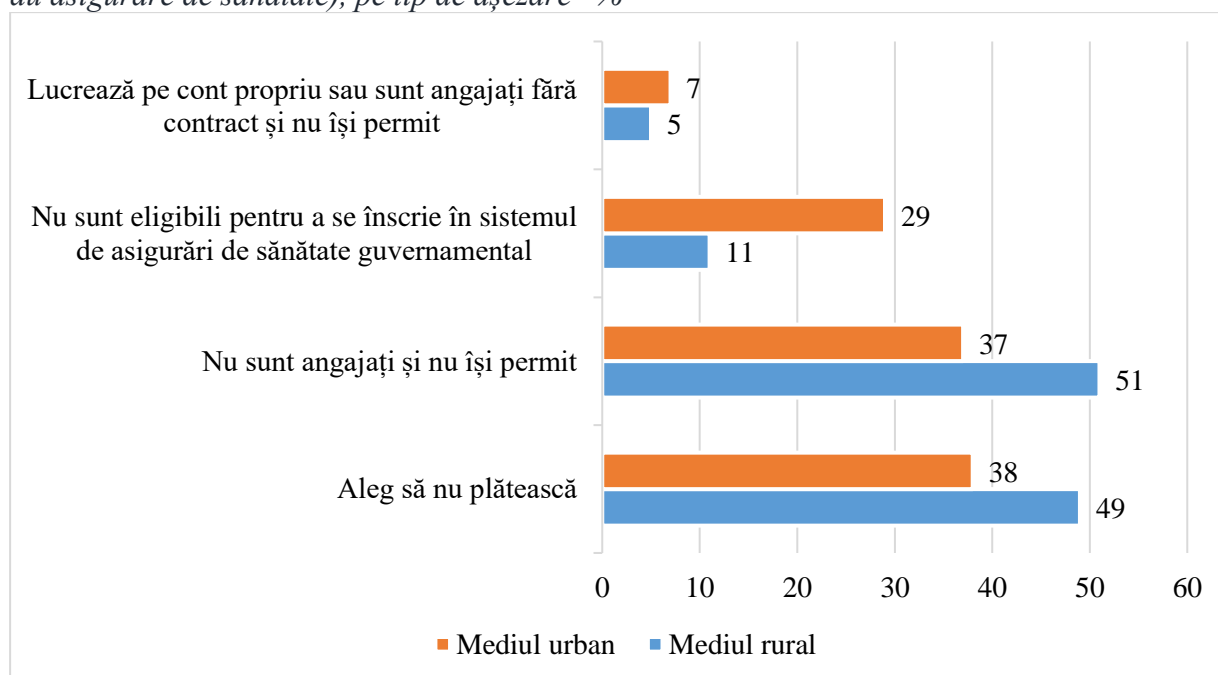
Această situație a scos în evidență aspecte care necesită îmbunătățiri în ceea ce privește accesul imigranților internaționali la servicii medicale în Republica Moldova, inclusiv ajustări ale cadrului normativ pentru a răspunde nevoilor acestora. Unele provocări se referă la imposibilitatea străinilor de achitare a primei de asigurare obligatorie, precum și de lipsa fondurilor financiare alocate pentru acoperirea costurilor furnizării serviciilor medicale pentru străini în Republica Moldova.

Profilul cetățitorilor străini, în special al persoanelor strămutate din Ucraina aflate în Moldova, este reprezentată preponderent de femei și copii. Aceștia constituie grupuri vulnerabile, iar prezența lor subliniază importanța unui sistem de sănătate solid și receptiv, capabil să răspundă nevoilor specifice ale acestor categorii. Conform rezultatelor unui sondaj²⁴ realizat în perioada 2023-2024, cu suport UNHCR, 35% din gospodăriile refugiaților raportează ca nevoi prioritare serviciile de sănătate și 28% - medicamente, fiind în același timp înregistrat un decalaj de 4 și respectiv 2 p.p. în defavoarea mediului rural.

²⁴ Socio-Economic Insights Survey (SEIS) – 2024 Inclusion – Key findings presentation, November 2024, disponibil la linkul: <https://data.unhcr.org/fr/documents/download/112282>

În ceea ce privește asigurarea medicală a străinilor, acesta variază semnificativ în funcție de statutul lor de ședere și de capacitatea financiară. Deși legislația permite ca anumite categorii de străini, precum cei cu reședință temporară, să fie incluși în sistemul de asigurări medicale obligatorii prin plata unei sume forfetare, doar cca. 25% din cetățenii străini beneficiază de acest statut. Carențele de informare privind cadrul legal și abordarea superficială a relevanței asigurării medicale de către cetățenii străinii sunt elemente esențiale care generează această dificultate.

Diagrama nr. 3. Ponderea gospodăriilor administrate de refugiații din Ucraina în funcție de motivele pentru care nu au asigurare de sănătate (dintre gospodăriile în care nu toți membrii eligibili au asigurare de sănătate), pe tip de așezare* %

Sursa: Sondaj de Perspective Socio-economice, UNHCR, 2024²⁵

Refugiații cu statut de protecție temporară beneficiază de acces gratuit la unele servicii medicale de bază, însă persoanele fără acest statut se confruntă adesea cu bariere financiare în accesarea îngrijirilor necesare, fiind nevoite să achite din resurse proprii pentru consultații, tratamente și medicamente. În ansamblu, accesul străinilor la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală în Republica Moldova este marcat de lacune în informare, constrângeri financiare și ambiguități legislative, afectând în special persoanele ce aparțin grupurilor vulnerabile.

În acest sens, Republica Moldova oferă servicii de sănătate pentru străini, oferind acces la îngrijiri medicale primare și de urgență pentru refugiații cu statut de protecție temporară. Aceștia beneficiază, de acces gratuit la consultații generale și tratamente pentru afecțiuni de sănătate de bază. Pentru străinii fără protecție temporară, accesul este limitat în principal la servicii de urgență, iar consultațiile de specialitate și

²⁵ Socio-Economic Insights Survey (SEIS) – 2024 Inclusion – Key findings presentation, November 2024, disponibil la linkul: <https://data.unhcr.org/fr/documents/download/112282>

tratamentele necesită acoperire financiară suplimentară. Totodată, conform răspunsurilor oferite în sondajul realizat de UNHCR, sus-menționat, 86% din persoanele refugiate din Ucraina care au avut nevoie de îngrijiri medicale au reușit să obțină aceste servicii, cu decalaj de cca. 9% între tipurile de așezări: 94% în zonele rurale și 85% în zonele urbane.

În cazul sprijinului pentru sănătatea mintală și suportul psihosocial, sunt disponibile servicii de consiliere psihologică, activități recreative, suport spiritual, management psihiatric și terapie de grup sau individuală. În mod specific, deși serviciile de sănătate mintală sunt accesibile, ele rămân limitate, însă în mod limitat, iar suportul informal oferit din partea comunității sau a familiei este adesea o componentă esențială pentru cei care se confruntă cu dificultăți psihologice.

În Republica Moldova se mai oferă și acces la servicii de imunizare, tratamente pentru boli cronice și, în cazuri rare, sprijin pentru sănătatea reproducerii, însă accesul variază în funcție de statutul legal al străinilor și de capacitatea financiară disponibile, reflectând particularitățile cadrului actual de reglementare și organizare financiară a fiecărui străin.

Analiză SWOT privind accesul străinilor la servicii de sănătate în Republica Moldova

Puncte forte	Puncte slabe
<p>Acces gratuit la servicii de urgență pentru diverse categorii de cetățeni străini.</p> <p>Integrarea străinilor cu statut legal în sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală. Sănătate.</p> <p>Experiență autorităților naționale dobândită urmare gestionării crizelor umanitare.</p>	<p>Bariere financiare – costurile serviciilor și medicamentelor nu sunt accesibile pentru toate categoriile de străini.</p> <p>Lacune legislative care limitează accesul migrantilor fără documente la servicii de sănătate esențiale.</p> <p>Bariere lingvistice și informarea redusă limitează accesul străinilor la servicii.</p>
Oportunități	Amenințări
<p>Extinderea colaborării cu ONG-uri pentru a sprijini grupurile vulnerabile.</p> <p>Posibilitatea de a dezvolta resurse online și materiale informative în mai multe limbi.</p> <p>Sprijin internațional pentru dezvoltarea unui sistem de asigurări inclusiv.</p>	<p>Finanțare insuficientă care limitează accesul la servicii pentru refugiați.</p> <p>Supraaglomerarea sistemului medical în contextul afluxului de refugiați.</p> <p>Amplificarea tensiunilor sociale din cauza percepției inechităților în accesul la servicii.</p>

Accesul străinilor la serviciile educaționale și integrarea în sistemul de învățământ

Conform Indexului de Politici de Integrare a Migranților (MIPEX)²⁶ din 2020, Moldova a obținut un scor de 19 din 100 în domeniul educației, ceea ce indică politici nefavorabile pentru integrarea elevilor imigranți în sistemul educațional. Deși pentru anul 2024 nu există încă date actualizate pentru a prezenta evoluția, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în acest sens.

Scorul scăzut al Moldovei în incluziunea educațională a copiilor străini sugerează că există obstacole semnificative pentru elevii imigranți în accesarea și participarea la sistemul educațional. Pentru a îmbunătăți integrarea acestora, ar fi necesare politici mai cuprinzătoare și măsuri specifice care să abordeze nevoile lor educaționale.

Republica Moldova a aderat la Procesul Bologna în 2005, aliniind astfel sistemul său de învățământ superior la standardele europene. Această aderare a facilitat recunoașterea internațională a diplomelor și a sporit atractivitatea instituțiilor de învățământ pentru studenții străini. Cadrul normativ pentru integrarea străinilor în sectorul educațional vizează: Codul Educației 152/2014²⁷, care stipulează că admiterea la studii a străinilor se realizează în condițiile aplicate pentru cetățenii Republicii Moldova, dar este condiționată de recunoașterea și echivalarea prealabilă a actelor de studii prezentate de candidați. De asemenea, instruirea străinilor se efectuează în limba română sau, la solicitarea candidaților, într-o limbă de circulație internațională, în funcție de posibilitățile instituțiilor de învățământ și în limita mijloacelor bugetare alocate în acest scop. Totodată, Legea nr. 274/2021¹ privind integrarea străinilor în Republica Moldova prevede că străinii care și-au legalizat șederea pe teritoriul Republicii Moldova au acces la educație.

În prezent, Ministerul Educației și Cercetării depune eforturi considerabile de a elimina oricare bariere legale și administrative care ar putea împiedica accesul la educație al copiilor ucraineni sau al altor copii sosiți din țările afectate de război. În anul 2024, peste 2 000 de copii refugiați ucraineni au fost înscriși în școlile și grădinițele din Moldova.

Cetățenii străini care au solicitat statutul de protecție temporară în Republica Moldova pot înregistra copiii în instituțiile de învățământ preșcolar și general. Fiecare cerere se analizează individual.

Totodată, copiii cetățenilor ucraineni au posibilitatea de a studia prin intermediul lecțiilor online organizate de instituțiile de învățământ pe care le-au frecventat în Ucraina, au acces la platformele și resursele educaționale create de Ministerul Educației și Cercetării (MEC), în cadrul instituțiilor de învățământ.

Pe site-ul MEC a fost creat directoriul cu genericul „În susținerea copiilor și tinerilor din Ucraina”²⁸ care include și următoarele compartimente: Acte normative și Regulatorii, Acces la educație, Resurse utile recomandate, Date de contact, Alte informații utile, iar în directoriul Media sunt plasate Instrucțiunile pentru studenții

²⁶ MIPEX 2020, disponibil la linkul: <https://www.mipex.eu/moldova>

²⁷ Codul Educației

²⁸ <https://mec.gov.md/ro/content/v-podderzhku-detey-i-molodezhi-ukrainy>

refugiați din Ucraina pentru continuarea studiilor în Republica Moldova²⁹. Lista instituțiilor de învățământ general, identificate pentru încadrarea copiilor din familiile refugiate din Ucraina este plasată pe site-ul MEC. Înscrierea în alte școli decât cele incluse în listă va depinde în principal de locurile disponibile în școala la care se depune cererea.

Pentru anul de studii 2023-2024, au fost puse la dispoziție 106 locuri gratuite pentru studenții străini, 76 pentru ciclul de licență și 30 pentru ciclul de masterat, cu prioritate pentru studenții ucraineni, la toate universitățile de stat din întreaga țară. Universitățile private nu oferă burse. Cu toate acestea, dacă studenții au nevoie de asistență financiară, situația lor este analizată individual. În acest sens, studenții au fost îndemnați să depună o cerere către rectorul universității, explicând situația lor. Fiecare caz s-a analizat individual, în dependență de situația socială și rezultatele școlare.

Totodată, Ministerul Educației și Cercetării a lansat în anul 2024 Programul național de studiere a Limbii Române, la care se pot înregistra toți cei care vor să învețe limba română, inclusiv refugiații din Ucraina. Cursurile sunt gratuite, durează un an și sunt disponibile în toate regiunile Moldovei. Pentru a fi înregistrați în program, trebuie depusă o cerere în format electronic. Acesta este oferit în trei universități din Chișinău: Universitatea de Stat din Bălți, Universitatea de Stat din Moldova din Chișinău și Universitatea de Stat din Comrat.

Probleme privind integrarea sectorială a străinilor include numărul mic de instituții de învățământ general cu studierea în limba ucraineană. Totodată, în anul următor de studii, la gimnaziul „Taras Șevcenko” din Chișinău vor fi deschise mai multe clase cu predare în limbile ucraineană și română. Acest lucru va oferi posibilitate copiilor refugiaților ucraineni, dar și al etnicilor ucraineni din țara noastră, să-și continue studiile în limba maternă și să se integreze mai ușor în sistemul educațional din Republica Moldova.

Clasele vor fi deschise atât la ciclul primar (I și IV), cât și la cel gimnazial (V). Elevii vor studia în limbile ucraineană și română (cu respectarea curriculumului național), iar profesorii vor fi selectați din rândul refugiaților și al cadrelor didactice din țara noastră, cunoscători de limba ucraineană. De asemenea, vor fi organizate cursuri de instruire pentru profesori și activități culturale pentru elevi, cu scopul de a îmbunătăți competențele lingvistice. În prezent, MEC poartă discuții cu parteneri internaționali în vederea obținerii unui suport financiar pentru renovarea și dotarea spațiilor de studii și sălilor sportive, precum și pentru traducerea unor manualelor în limba ucraineană. În școlile și grădinițele din Republica Moldova sunt încadrați peste 2300 de copii din Ucraina.

În ceea ce privește necesitatea încadrării profesorilor din Ucraina în instituțiile de învățământ din Moldova, profesorii ucraineni au acces, conform legislației, de a solicita angajarea în câmpul muncii în instituțiile de învățământ general, școli profesionale, colegii și universități. Totodată, în Republica Moldova există un program de studii superioare de licență pentru formarea cadrelor didactice de limba ucraineană în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți.

²⁹ <https://mec.gov.md/ro/content/instructiuni-pentru-studentii-refugiati-din-ucraina-pentru-continuarea-studiilor-republica>

Realizări majore și bune practici privind dezvoltarea și implementarea politicilor:

- Au fost acordate acțiuni de suport refugiaților de la începutul războiului: cazarea refugiaților, încadrarea copiilor din Ucraina în instituțiile de învățământ din Republica Moldova și deschiderea spațiilor pentru învățământ online, organizarea examenelor de absolvire și admitere pentru elevii ucraineni, acordarea suportului psiho-emoțional copiilor și părinților refugiați etc.
- Elevii ucraineni refugiați în Republica Moldova, care fac studiile online, au susținut și în anul curent Testul Național Ucrainean. Acesta include subiecte ce țin de disciplinele: Limba ucraineană, Istoria Ucrainei, Matematica și un obiect la alegere. Pentru a facilita acest exercițiu important, la solicitarea Ministerului Educației și Cercetării, Universitatea Tehnică a Moldovei a pus la dispoziție patru săli echipate cu câte 48 de calculatoare.
- Sesiunile de examene au loc în perioada 1-6 iunie 2024. Anul acesta, 198 de elevi ucraineni s-au înregistrat pentru a participa la Examenul Național Ucrainean. Printre aceștia se numără și elevi ucraineni din România și Bulgaria, care au dorit să susțină examenele la Chișinău.
- În acest an, vor fi editate 10 000 manuale în limba română de nivelul A1 și A2 pentru studenții înscriși la Programul național de studiere a limbii române, inclusiv refugiații ucraineni, în așa fel încât aceștia să aibă și manuale fizice, nu doar digitale. În același timp, vor fi desfășurate instruirii în limba română pentru refugiații ucraineni. De asemenea, vor fi susținute mai multe acțiuni ce țin de încadrarea copiilor refugiați din Ucraina în procesul educațional din Republica Moldova. Toate aceste activități vor fi realizate cu suportul partenerilor cehi de la Organizația „People in Need”.
- MEC a elaborat conceptul educației multilingve, care va contribui la facilitarea accesului echitabil la educație de calitate prin programe de educație multilingvă bazate pe limba maternă în instituțiile de învățământ preșcolar, primar și gimnazial.
- Au fost lansate laboratoarele EDUTech în toată țara, cu suportul partenerilor și donatorilor, precum și cu aportul profesorilor dedicați și directorilor de școli care au contribuit la înființarea a peste 80 de laboratoare EDUTech în Moldova. Exemplu, la Liceul Teoretic „Mihail Lomonosov” din orașul Orhei a fost înființat un laborator EDUTech și de care vor beneficia peste 200 de elevi, dintre care 20 de copii din Ucraina.
- Cu suportul partenerilor au fost create rețelele de laboratoare, care sunt o soluție pentru învățarea la distanță pentru copiii din Ucraina, dar și școlilor care și-au deschis ușile și au primit acești copii ca pe ai lor, devenind o familie în această perioadă de timp. La laboratoarele EDUTech, copiii ucraineni se conectează la platformele de învățare online ale Ministerului ucrainean al Educației, în timpul orelor de școală, sub supravegherea și monitorizarea profesorilor ucraineni sau moldoveni, într-un mediu de învățare sigur și structurat, alături de colegii lor moldoveni, iar acest lucru, facilitează eventuala lor înscriere în învățământul formal.

- MEC depune eforturi considerabile de a elimina oricare bariere legale și administrative care ar putea împiedica accesul la educație al copiilor ucraineni sau al altor copii sosiți din țările afectate de război. Au fost acordate acțiuni de suport refugiaților de la începutul războiului: cazarea refugiaților, încadrarea copiilor din Ucraina în instituțiile de învățământ din Republica Moldova și deschiderea spațiilor pentru învățământ online, organizarea examenelor de absolvire și admitere pentru elevii ucraineni, acordarea suportului psiho-emoțional copiilor și părinților refugiați etc.

Analiză SWOT privind accesul străinilor la servicii educaționale și integrarea în sistemul de învățământ

Puncte forte	Puncte slabe
<p>Legislația națională permite accesul străinilor cu permis de ședere la educație în condiții similare cu cetățenii moldoveni.</p> <p>Asigură recunoașterea internațională a diplomelor și facilitează mobilitatea academică.</p> <p>Integrarea copiilor/elevilor/studentilor ucraineni în instituțiile de învățământ asigurată</p> <p>Taxele de școlarizare și studii sunt competitive în comparație cu alte țări europene.</p>	<p>Insuficiența programelor intensive de învățare a limbii române pentru străini.</p> <p>Unele instituții nu dispun de facilități adecvate pentru studenții internaționali.</p>
Oportunități	Amenințări
<p>Tendința globală de mobilitate academică poate fi valorificată.</p> <p>Flexibilitatea programelor pentru a răspunde nevoilor străinilor, inclusiv ale copiilor, poate spori accesibilitatea.</p>	<p>Fluxul instabil al refugiaților, care nu rămân pe termen lung, poate face dificilă implementarea și monitorizarea eficientă a programelor.</p> <p>Refuzul persoanelor străine de a furniza date personale poate îngreuna accesul acestora la serviciile oferite și atragerea de fonduri suplimentare.</p>

Integrarea socio-culturală a străinilor

Moldova a realizat progrese în adoptarea unor politici de integrare culturală, totuși sunt încă provocări în acest domeniu. Integrarea culturală a străinilor necesită o abordare multisectorială, care să includă măsuri de promovare a diversității și de facilitare a accesului la activități culturale, educație în limba română și alte resurse menite să sprijine acomodarea în comunitățile locale.

Integrarea culturală este facilitată printr-o serie de programe și inițiative naționale care vizează promovarea dialogului intercultural și participarea străinilor la

viața comunității. Accesul la educație în limba română este un pas important, dar nu este suficient pentru o integrare deplină.

De asemenea, accesul străinilor la evenimente culturale este în general deschis, însă în lipsa unor programe dedicate și a informațiilor accesibile, implicarea acestora rămâne limitată. Există un număr relativ mic de inițiative menite să includă străinii în evenimente culturale și de sensibilizare interculturală, majoritatea fiind derulate de organizații non-guvernamentale și susținute parțial de stat. Totodată, bibliotecile și muzeele au început să implementeze programe dedicate străinilor, deși resursele financiare și logistice sunt insuficiente pentru a acoperi nevoile existente.

Un alt aspect esențial este crearea unor spații sigure și deschise de întâlnire între comunitatea locală și străini, cum sunt cluburile de lectură sau evenimentele dedicate diversității. Totuși, provocările financiare și logistice limitează implementarea pe scară largă a acestor inițiative, afectând astfel calitatea și continuitatea programelor.

Lipsa unor programe ample de promovare a culturii străinilor limitează posibilitatea moldovenilor de a cunoaște și înțelege diversitatea culturală, iar străinii se simt astfel marginalizați. Majoritatea refugiaților au trecut prin experiențe traumatizante care afectează modul în care se pot integra. Totodată, personalul instituțiilor culturale nu are experiență în a lucra cu persoane afectate de traume psihologice, ceea ce poate împiedica realizarea unor legături solide. Pe de altă parte, străinii nu au întotdeauna informații clare și accesibile privind serviciile și activitățile culturale disponibile. Lipsa unui canal centralizat de informare contribuie la o participare redusă.

Integrarea culturală a străinilor în Moldova necesită eforturi sustenabile și resurse adecvate pentru a facilita o tranziție armonioasă către societatea moldovenească. Deși există inițiative și programe benefice, sunt necesare îmbunătățiri semnificative în domeniul precum accesul la limba română, promovarea diversității și instruirea specialiștilor pentru a asigura o integrare completă și de durată. Totodată, este esențială susținerea unor măsuri eficiente de integrare culturală pentru a transforma diversitatea într-un avantaj pentru societatea moldovenească.

Analiză SWOT privind integrarea socio-culturală a străinilor

Puncte forte	Puncte slabe
<p>Cadru legal clar definit pentru acordarea dreptului de participare la sesiunile socioculturale.</p> <p>Străinii pot participa la activități culturale și evenimente publice organizate de stat sau de ONG-uri, ceea ce facilitează înțelegerea și apropierea de cultura locală.</p> <p>Inițiative locale și suport din partea partenerilor internaționali</p>	<p>Lipsa de fonduri și de personal instruit în domeniul integrării culturale îngreunează implementarea unor programe consistente și de lungă durată.</p> <p>Absența unui program structurat și continuu care să includă activități dedicate promovării diversității și incluziunii culturale.</p>
Oportunități	Amenințări

<p>Posibilitatea de a obține suport financiar și logistic din partea organizațiilor internaționale pentru programele de integrare culturală.</p> <p>Deschiderea tot mai mare a moldovenilor față de diversitatea culturală poate stimula integrarea străinilor în comunități.</p>	<p>Lacunele în politicile de integrare pot duce la segregarea străinilor în comunități izolate, îngreunând participarea acestora la viața socială și culturală.</p>
---	---

Accesul străinilor la locuințe adecvate și sprijin în găsirea unui loc de locuit

Pentru persoanele strămutate, accesul la locuințe adecvate este o componentă critică a integrării și a stabilității. Afluxul spontan de refugiați în anul 2022 a impus Moldovei identificarea rapidă a unor măsuri pentru a oferi cazare temporară, însă capacitatea de a acoperi cererea rămâne limitată. În condiții de criză și situație de urgență, țara a adoptat rapid măsuri pentru a asigura cazarea refugiaților, majoritatea fiind adăpostiți în centre de plasament temporare sau în locuințe puse la dispoziție de către autoritățile locale, persoane fizice și organizațiile internaționale. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a stat la baza încheierii Acordului-cadru de împrumut între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru proiectul Locuințe publice III, și Acordului de Grant între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei.

Statul oferă locuințe sociale persoanelor cu venituri mici conform condițiilor de eligibilitate specificate în Legea nr. 75/2015 privind locuințele, care nu limitează oportunitățile de acces la locuințe sociale, și alte tipuri de locuințe temporare pentru persoanele vulnerabile. Totuși, în situația când resursele și infrastructura existente nu pot răspunde în mod eficient și integral nevoilor grupurilor vulnerabile, mecanismul de accesare se constată a fi unul inechitabil în special în raport cu străinii.

Analiză SWOT privind accesul străinilor la locuințe adecvate și sprijin în găsirea unui loc de locuit

Puncte forte	Puncte slabe
Existența cadrului legal pentru cazarea temporară.	<p>Capacitatea limitată a locuințelor sociale și temporare pentru a acoperi necesarul de cazare al refugiaților și al străinilor.</p> <p>Lipsa unui sistem de sprijin dedicat străinilor în găsirea unei locuințe pe termen lung.</p> <p>Bariere financiare și procedurale care restricționează accesul la locuințe pentru străini.</p>
Oportunități	Amenințări

<p>Sprrijinul organizațiilor internaționale pentru finanțarea locuințelor temporare. Posibilitatea atragerii de fonduri europene și internaționale pentru dezvoltarea infrastructurii de locuințe. Posibilități de dezvoltarea parteneriatului public-private.</p>	<p>Suprasolicitarea sistemului de locuințe sociale din cauza numărului mare de refugiați. Creșterea costurilor de întreținere și administrare a locuințelor sociale și temporare. Riscul de marginalizare și creșterea nivelului de sărăcie pentru străinii fără acces la locuințe adecvate.</p>
--	--

Promovarea incluziunii străinilor în comunitățile locale

Administrațiile locale se confruntă cu un peisaj de dezvoltare multifacțat, marcat de tendințe demografice dinamice, modele economice în schimbare și așteptări sociale în evoluție. Municipality-urile - de la marile centre urbane la centrele regionale mai mici - trebuie să facă față presiunilor exercitate de schimbările rapide ale populației, inclusiv migrația crescută și aflulul de refugiați, alături de provocările legate de diversificarea economică, constrângerile de infrastructură și cererile tot mai mari de servicii publice de calitate.

Pe măsură ce comunitățile se confruntă cu o combinație de rezidenți stabili pe termen lung, o populație îmbătrânită și nou-veniți din zonele de conflict, măsurile de protecție socială adaptate și planificarea urbană adaptivă devin esențiale. În timp ce orașele mari beneficiază adesea de economii diversificate și de o infrastructură solidă, municipalitățile mai mici se confruntă frecvent cu limitări ale resurselor și cu provocări pe piața muncii, ceea ce face ca accesul echitabil la servicii să fie esențial. Primirea refugiaților intensifică și mai mult aceste presiuni prin creșterea rapidă a cererii de locuințe, educație, asistență medicală și servicii administrative.

Numărul limitat de locuințe la prețuri accesibile poate duce la supraaglomerarea spațiilor temporare de cazare, în timp ce școlile și unitățile de asistență medicală trebuie să se adapteze rapid pentru a veni în întâmpinarea celor care au nevoie de sprijin lingvistic, formare profesională și îngrijiri sensibile din punct de vedere cultural. În același timp, promovarea coeziunii sociale și simplificarea proceselor administrative sunt vitale pentru integrarea diverselor comunități.

Administrațiile locale trebuie să elaboreze o strategie integrată și durabilă care să răspundă nevoilor umanitare imediate și să promoveze dezvoltarea incluzivă pe termen lung. Această abordare ar trebui să valorifice surse de finanțare diversificate și implicarea largă a părților interesate, în conformitate cu programul național, completând eforturile autorităților locale în sectoare-cheie precum locuințele, integrarea economică, educația, asistența medicală, coeziunea socială și eficiența administrativă.

Analiză SWOT privind incluziunea străinilor în comunitățile locale

Puncte forte	Puncte slabe
<p>Structurile administrative și cadrele juridice stabilite ghidează elaborarea de politici integrate.</p> <p>Centrele urbane și centrele regionale sprijină mai multe sectoare (de exemplu, comerț, agricultură, IT, producție, turism).</p> <p>Oportunități de a obține finanțare națională, UE și de la donatori, precum și parteneriate public-privat.</p> <p>Experiența dovedită cu agențiile internaționale (ONU, BERD, Banca Mondială) oferă atât expertiză, cât și resurse.</p> <p>Societatea civilă activă și rețelele de ONG-uri sprijină inițiativele comunitare și integrarea refugiaților.</p> <p>Evenimentele locale și programele culturale consolidează identitatea și coeziunea comunității.</p>	<p>Infrastructura publică învechită sau suprasolicitată (locuințe, transport, apă, salubritate) se confruntă cu schimbările rapide ale populației.</p> <p>Municipalitățile mai mici se confruntă cu bugete limitate și lipsă de resurse; Procesele fragmentate și lente împiedică furnizarea la timp a serviciilor și integrarea datelor.</p> <p>Diferențele lingvistice și culturale și lacune în ceea ce privește serviciile de sprijin specializate (de exemplu, cursuri de limbi străine, asistență medicală în funcție de traume) pentru grupurile vulnerabile.</p>
Oportunități	Amenințări
<p>Implementarea de platforme digitale pentru gestionarea datelor, portaluri unice de servicii și monitorizare în timp real;</p> <p>Accesul la fondurile UE, la programele donatorilor internaționali și la mecanismele naționale pentru a sprijini infrastructura și serviciile sociale.</p> <p>Integrarea sustenabilității și a infrastructurii ecologice în proiectele de reînnoire urbană pentru a stimula viabilitatea și competitivitatea pe termen lung.</p> <p>Parteneriate public-privat prin colaborarea cu sectorul privat pentru a dezvolta soluții pentru locuințe la prețuri accesibile, formare profesională și dezvoltare economică locală.</p>	<p>Fluctuațiile economice și presiunile fiscale neașteptate pot limita bugetele locale și pot întrerupe proiectele.</p> <p>Dependența excesivă de finanțarea externă prezintă riscuri în cazul în care prioritățile donatorilor se schimbă,</p> <p>Scăderea populației în unele zone poate agrava problemele de pe piața muncii și reduce veniturile fiscale,</p> <p>Schimbările climatice, crizele energetice și instabilitatea regională pot pune la încercare infrastructura publică și finanțele municipale.</p>

Obiectivele

Prin Programul Național privind Integrarea Etapizată a Străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027, Guvernului Republicii Moldova își asumă angajamentul ferm de a stimula și îmbunătăți modul de integrare al străinilor în societate.

Viziune: *Creăm o societate în care străinii să se poată integra în mod deplin și să contribuie la dezvoltarea economică și socială a țării.*

Misiune: *Contribuim la crearea unei societăți incluzive și tolerante, în care toți străinii, indiferent de originea lor, să aibă aceleași drepturi și oportunități.*

Valori promovate. *Diversitate, egalitate, incluziune, toleranță și respect.*

Scopul: *Consolidarea și implementarea mecanismului de integrare etapizată a străinilor.*

Obiectiv general.: *Facilitarea integrării sinergice a străinilor și persoanelor strămutate în societate, asigurând un nivel decent de trai pentru fiecare și contribuind la dezvoltarea economică și socială a țării.*

Obiective specifice:

1. Revizuirea și definirea unor mecanisme incluzive de integrare a străinilor eficiente, durabile și sustenabile, și punerea acestora în aplicare, până la sfârșitul anului 2025.
2. Creșterea accesului la măsuri de asistență socială pentru străini aflați în situație de dificultate și îmbunătățirea nivelului de incluziune socială a acestora, cu accent pe nevoile specifice ale femeilor și fetelor.
3. Stimularea dezvoltării economice prin valorificarea potențialului străinilor și integrarea acestora pe piața muncii, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova.
4. Asigurarea accesului la servicii de sănătate esențiale pentru 90% dintre străini aflați pe teritoriul Republicii Moldova cu statut legal până la sfârșitul anului 2027, prin instituirea unor mecanisme durabile și sustenabile.
5. Creșterea accesului și ratei de integrare a străinilor în sistemul educațional național cu 20% până în 2027, prin programe de sprijin și adaptare.
6. Creșterea participării culturale a străinilor în activități publice, prin programe de diversitate și incluziune culturală.
7. Sporirea capacității de acoperire a necesităților persoanelor strămutate, privind dreptul la o locuință decentă.

Impact

Noul cadru de politici publice din prezentul program vizează integrarea eficientă și sustenabilă a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate, pentru a asigura coeziunea socială și dezvoltarea economică. Aceste măsuri includ acces îmbunătățit la servicii de sănătate, educație, asistență socială și piața muncii, contribuind astfel la o integrare mai

rapidă și eficientă a acestora Prin aceste inițiative, Moldova își propune să devină un mediu sigur de incluziune și diversitate. Impacturile anticipate de bază, vizează:

Impact social - Creșterea incluziunii și reducerea vulnerabilităților prin măsuri de sprijin educațional, protecție socială și participare comunitară.

Impact economic - Stimularea dezvoltării economice prin valorificarea competențelor profesionale ale străinilor și facilitarea investițiilor acestora.

Impact administrativ - Optimizarea mecanismelor instituționale pentru gestionarea integrării și sporirea capacității structurilor guvernamentale.

Impact de gen - Asigurarea egalității de șanse prin acces echitabil la servicii și protecția grupurilor vulnerabile, inclusiv femeile și copiii.

Tabelul nr. 3. Indicatorii de monitorizare și evaluare a impactului Programului

Obiectivul general	Indicatorul	Sursa	Valoarea de referință, anul	Ținta ce urmează a fi atinsă în anul 2027
1. Revizuirea și definirea unor mecanisme incluzive de integrare a străinilor eficiente, durabile și sustenabile, și punerea acestora în aplicare, până la sfârșitul anului 2025	Facilitarea accesului solicitanților la sistemul de integrare	Ministerul Afacerilor Interne	20% (2024)	35% (dezagregat pe sexe)
	Mecanism de integrare eficientizat și sensibil la gen	Ministerul Afacerilor Interne	0 (2024)	1
	Ponderea datelor privind străinii colectate și dezagregate (inclusiv sex, vârstă, mediul de reședință). Profilarea străinilor	Inspectoratul General pentru Migrație	0 (2024)	100
	Capacitatea IGM de a răspunde cererilor persoanelor străine	Inspectoratul General pentru Migrație	35% (2024)	100%

	Pondereea persoanelor documentate în proporție de 100% din numărul persoanelor admise în scop umanitar	Inspectoratul General pentru Migrație	0% (2024)	100%
	Pondereea beneficiarilor satisfăcuți de serviciile prestate de IGM	Inspectoratul General pentru Migrație (sondaj de opinie)	80% (2024)	95%
	Pondereea străinilor integrați la nivel local	Autoritățile publice locale	10% (2024)	Majorare cu 30%
2. Creșterea accesului la măsuri de asistență socială pentru străini aflați în situație de dificultate și îmbunătățirea nivelului de incluziune socială a acestora, cu accent pe nevoile specifice ale femeilor și fetelor.	Rata de participare a refugiaților la programe de integrare și incluziune socială	Inspectoratul General pentru Migrație; Ministerul Muncii și Protecție Sociale; Ministerul Culturii	50% (2024)	75% (dezagregat pe sexe)
	Numărul de copii din grupuri vulnerabile beneficiare de măsuri de protecție	Inspectoratul General pentru Migrație; Ministerul Muncii și Protecție Sociale	-	Majorare cu 30%
	Rata de soluționare a cazurilor de abuzuri și exploatare a copiilor străini și refugiați din	Agencia Națională de Prevenire și Combatere a Violentei împotriva Femeilor și a	-	Majorare cu 30% (dezagregat pe vîrstă și sexe)

	numărul total raportate	Violenței în Familie		
	Numărul de victime de VBG care au accesat servicii de sprijin	Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie	-	-
3. Stimularea dezvoltării economice prin valorificarea potențialului străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova	Calitatea Reglementărilor (eficiența guvernantei)	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	-	+10% (2026)
	Numărul cetățenilor străini calificați, angajați în câmpul muncii	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	- (2024)	- (dezagregat pe sexe)
	Volumul investițiilor străinilor, inclusiv persoanelor strămutate (rata de majorare)	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	- (2024)	Creștere cu 5 % anual
4. Asigurarea accesului la servicii de sănătate esențiale pentru 90% dintre străini aflați pe teritoriul Republicii Moldova cu statut legal până la sfârșitul anului 2027, prin instituirea unor mecanisme durabile și sustenabile.	Ponderea străinilor cu statut legal care beneficiază de servicii de sănătate (din nr. de accesări de către străini)	Ministerul Sănătății, Compania Națională de Asigurări în Medicină	-	-
	Rata străinilor cu statut legal care și-au exprimat satisfacția față de accesul la serviciile de sănătate	Sondaje de satisfacție, ONG-uri	- (2024)	Majorare cu 15 %
	Rata străinilor eligibili încadrați	Compania Națională de	25% (2024)	40 %

	în sistemul de asigurări medicale obligatorii	Asigurări în Medicină		(dezagregat pe sexe)
	Timpul mediu de acces la serviciile de sănătate pentru străini	Ministerul Sănătății	-	Reducere cu 15 %
5. Creșterea accesului și ratei de integrare a străinilor în sistemul educațional național cu 20% până în 2027, prin programe de sprijin și adaptare.	Rata de înscriere a copiilor refugiați în instituții de învățământ	Ministerul Educației și Cercetării	65% (2024)	85% (dezagregat pe sexe)
	Numărul de studenți străini în instituțiile de învățământ superior, mii	BNS	5217 (2024)	7000 (dezagregat pe sexe)
	Numărul străinilor în programe de formare profesională și academică	Ministerul Educației și Cercetării	- (2024)	20
	Numărul de diplome și calificări ale străinilor recunoscute	Ministerul Educației și Cercetării	- (2024)	Cu 15 % mai mult
	Numărul copiilor refugiaților din Ucraina integrați în instituțiile de învățământ general	Ministerul Educației și Cercetării	2000 (2023)	2300 (2025)
6. Creșterea participării culturale a străinilor în activități publice, prin programe de diversitate și	Participarea străinilor la evenimente culturale și educative publice	Ministerul Culturii	- (2024)	Majorare cu 10 %
	Numărul de evenimente	Ministerul Culturii	- (2024)	Majorare cu 10 %

incluziune culturală	interculturale desfășurate anual, destinate promovării diversității culturale și incluziunii străinilor / Numărul de participanți			
7. Sporirea capacității de acoperire a necesităților persoanelor strămutate, privind dreptul la o locuință decentă.	Ponderea refugiaților ucraineni vulnerabili cu acces la servicii de adăpost (centre de plasament temporar)	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	25% (2024)	50%
	Nivelul de satisfacție al persoanelor strămutate față de condițiile de locuire	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; ONG	- (2024)	Cu 20 % mai mult
	Rata gospodăriilor administrate de cetățenii străini, strămutați, care raportează cel puțin o problemă de condiții de trai în locuința lor	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; ONG	17% (2024)	10%

Costuri

Documentul de politici implică un impact financiar semnificativ, care este justificat de necesitatea dezvoltării unui sistem de integrare eficient și sustenabil. Costurile sunt distribuite pentru acoperirea unor domenii esențiale precum accesul

străinilor la educație, sănătate, locuințe și asistență socială, precum și pentru măsurile de sprijin economic și social.

O parte semnificativă a resurselor financiare va fi alocată pentru dezvoltarea infrastructurii și mecanismelor de integrare, inclusiv centre de sprijin, programe educaționale și servicii medicale adaptate nevoilor străinilor. Totodată, programul prevede costuri recurente necesare pentru operarea acestor servicii și pentru acoperirea necesităților curente ale beneficiarilor, în special pentru grupurile vulnerabile.

Integrarea străinilor pe piața muncii va contribui la creșterea economică, iar reducerea excluziunii sociale va diminua presiunile asupra sistemelor publice pe termen lung. De asemenea, fondurile alocate vor fi utilizate pentru instruirea personalului din sectorul public, ceea ce va crește eficiența și calitatea serviciilor oferite.

Tabel nr. 4 Distribuirea costurilor estimate de implementarea a programului pe obiective și ani de implemetare

Obiectiv	Buget estimat, mii lei 2025	Buget estimat, mii lei 2026	Buget estimat, mii lei 2027	Buget total estimat, mii lei
Obiectiv general: Facilitarea integrării sinergice a străinilor și persoanelor strămutate în societate, asigurând un nivel decent de trai pentru fiecare și contribuind la dezvoltarea economică și socială a țării	961641,9	1148276	370478,1	2480396
Obiectivul nr. 1. Revizuirea și definirea unor mecanisme incluzive de integrare a străinilor eficiente, durabile și sustenabile, și punerea acestora în aplicare, până la sfârșitul anului 2025	92492,43	258441,9	257007,4	607941,8
Obiectivul nr. 2. Creșterea accesului la măsuri de asistență socială pentru străini aflați în situație de dificultate și îmbunătățirea nivelului de incluziune socială a acestora, cu accent pe nevoile specifice ale femeilor și fetelor	700522,3	690732,3	652,7667	1391907
Obiectivul nr. 3. Stimularea dezvoltării economice prin valorificarea potențialului străinilor și integrarea acestora pe piața muncii,	51321,67	60321,67	59871,67	171515

inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova				
Obiectivul nr. 4. Asigurarea accesului la servicii de sănătate esențiale pentru 90% dintre străini aflați pe teritoriul Republicii Moldova cu statut legal până la sfârșitul anului 2027, prin instituirea unor mecanisme durabile și sustenabile	6648,3	35072,5	25039	66759,8
Obiectivul nr. 5. Creșterea accesului și ratei de integrare a străinilor în sistemul educațional național cu 20% până în 2027, prin programe de sprijin și adaptare	90000	83100	25200	198300
Obiectivul nr. 6. Creșterea participării culturale a străinilor în activități publice, promovarea incluziune culturale și valorificare potențialului diversității culturale	3377,2	3387,2	2637,2	9401,6
Obiectivul nr. 7. Sporirea capacității de acoperire a necesităților persoanelor strămutate, privind dreptul la o locuință decentă	17280	17220	70	34570

Autoritățile și instituțiile responsabile urmează să asigure includerea acțiunilor stabilite în Planul de acțiuni pentru implementarea Programului în Strategiile Sectoriale de Cheltueli cu scopul de a asigura alinierea integrală a Programului cu Cadrul Bugetar pe Trmen Mediu. Totodată, o parte consistentă din costuri va fi asigurată prin programele de sprijin internațional, inclusiv contribuțiile oferite de organizații precum Agenția ONU pentru Refugiați (UNHCR), Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Programul Alimentar Mondial al ONU (WFP), Fondul Internațional pentru Urgențe ale Copiilor al Națiunilor Unite (UNICEF), World Vision Ukraine Crisis Respons, Fondurile UE și alte entități partenere, ceea ce va reduce povara asupra bugetului național. Acest model de finanțare partajată subliniază caracterul sustenabil al Programului și permite utilizarea optimă a resurselor disponibile.

Tabel nr. 5 Distribuirea costurilor estimate de implementarea a programului pe surse și ani de implemetare

<i>Sursa de finanțare</i>	<i>Buget estimat, mii lei 2025</i>	<i>Buget estimat, mii lei 2026</i>	<i>Buget estimat, mii lei 2027</i>	<i>Total</i>
Asistență externă	724857,2	708467,2	1144,7	1434469

Buget de stat	117375,1	116105,1	56222,6	289702,9
Cofinanțare: <i>Buget de stat, asistență externă</i>	21089,6	15616,8	15024,3	51730,8
Buget neacoperit	98319,9	308086,4	298086,4	704492,8
Total	961641,9	1148275,6	370478,1	2480395,5

Riscuri de implementare

Implementarea Programului poate întâmpina o serie de riscuri care pot afecta realizarea obiectivelor propuse, de la limitări financiare și capacități administrative reduse, la bariere culturale și economice. Printre riscurile majore, cu probabilitate înaltă și impact major se numără:

Risc* <i>Sunt prezentate doar riscurile cu probabilitate înaltă și impact major</i>	Măsuri de atenuare
Insuficiența resurselor financiare pentru a susține toate activitățile necesare implementării eficiente. Capacitățile instituționale și personalul din autoritățile/instituțiile cheie pot fi insuficiente sau suprasolicitate, afectând implementarea măsurilor.	Obținerea de sprijin din partea organizațiilor internaționale și optimizarea proceselor pentru utilizarea eficientă a resurselor disponibile.
Cererea ridicată de servicii esențiale pentru refugiați poate depăși capacitățile actuale. Accesul refugiaților la resurse poate genera nemulțumiri în rândul populației locale.	Dezvoltarea infrastructurii și campanii de sensibilizare pentru promovarea coeziunii sociale.
Accesul străinilor la piața muncii este afectat de dificultăți în recunoașterea calificărilor și de bariera lingvistică. Acces redus la finanțare pentru stimulare economică a străinilor.	Simplificarea procedurilor de recunoaștere a calificărilor, implementarea de programe de instruire și recalificare profesională.
Finanțare insuficientă pentru acoperirea tuturor necesităților de acces la anumite servicii medicale. Bariere în accesul la asigurări de sănătate.	Colaborarea cu parteneri internaționali pentru susținerea financiară a programelor de sănătate.
Capacitate limitată a locuințelor sociale	Crearea de parteneriate public-private pentru dezvoltarea infrastructurii de

Risc de majorare a costurilor și a presiunii pe bugetul alocat pentru locuințe sociale.	locuințe și atragerea de fonduri suplimentare.
Acces redus la resurse educaționale și bariera lingvistică. Reticența și insuficiența de resurse pentru formarea cadrelor didactice.	Dezvoltarea de programe de limbă română pentru străini și stimularea financiară și non-financiară a cadrelor didactice pentru realizarea activităților de incluziune.

Riscurile identificate variază în funcție de obiectiv, însă abordarea și anticiparea acestora condiționează succesul Programului. O colaborare eficientă între autoritățile de monitorizare și implementare, o evaluare periodică a riscurilor și măsuri de adaptare vor contribui la atenuarea impactului acestora și la asigurarea unui mediu favorabil integrării. În acest sens, fiecare autoritate, conform domeniului de competență are responsabilitatea de a contribui la diminuarea riscurilor, prin implementarea măsurilor adecvate, precum și identificarea și monitorizarea constantă a altor riscuri potențiale.

Autorități/instituții responsabile

Implementarea Programului național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 necesită o coordonare interinstituțională asumată și transparentă. Punerea în aplicare a măsurilor planificate este posibilă doar în condițiile implicării depline a mai multor autorități și instituții publice responsabile pentru diferite aspecte ale procesului de integrare, colaborând cu parteneri locali și internaționali pentru a asigura realizarea obiectivelor Programului.

Ministerul Afacerilor Interne deține rolul central în implementarea Programului, fiind actorul Guvernamental cheie în stabilirea și gestionarea politicilor privind integrarea străinilor, asigurând securitatea și ordinea publică, iar Inspectoratul General pentru Migrație implementează politicile de gestionare a regimul de ședere al străinilor.

Ministerul Educației și Cercetării este responsabil de asigurarea accesului străinilor de toate vârstele la învățământ și educație, recunoașterea diplomelor și certificatelor de studii obținute în afara țării, facilitarea înscrierii în programe de formare profesională și educațională. La fel, urmează a fi implicate instituțiile de învățământ la toate nivelurile începând cu educația timpurie, studii superioare, și învățământul pe tot parcursul vieții.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale este responsabil de implementarea măsurilor și serviciilor de suport pentru ocuparea forței de muncă, furnizarea de servicii de asistență socială și protejarea drepturilor sociale ale străinilor. MMPS se ocupă de integrarea străinilor în piața muncii și de asigurarea accesului acestora la protecție socială. Eforturile în acest domeniu vor fi susținute de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și ONG-uri sociale, iar Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, prin intermediul IP ODA, va sprijini, în continuare dezvoltarea antreprenoriatului și implementarea programelor de suport, și va asigura cu informarea prin diverse instrumente despre programele de susținere a afacerilor, oferind oportunități de dezvoltare economică și profesională.

De asemenea, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și APL în colaborare cu partenerii vor facilita accesul străinilor la locuințe, inclusiv dezvoltarea de locuințe sociale.

Ministerul Sănătății, conform competențelor funcționale, este responsabil de asigurarea accesului străinilor la servicii de sănătate și de integrarea lor în sistemul de asigurări de sănătate. Acestuia îi revine rolul de coordonare a programelor de sănătate destinate străinilor, asigurând accesul acestora la îngrijiri medicale.

Ministerul Culturii, cu implicarea bibliotecilor, instituțiilor publice teatrale-concertistice și autorităților locale, are un rol important în promovarea integrării culturale a străinilor, organizând sesiuni de acomodare socioculturală și evenimente care să celebreze diversitatea culturală.

Cancelaria de Stat și Ministerul Justiției (MJ) sunt responsabile de promovarea și protecția drepturilor lor politice și legale. Aceste instituții vor contribui la elaborarea unui cadru legislativ favorabil integrării și respectării drepturilor străinilor.

Autoritățile publice locale vor sprijini implementarea măsurilor de integrare la nivel comunitar, facilitând accesul străinilor la servicii publice locale și asigurând participarea activă a acestora în comunitățile lor.

Organizațiile internaționale și ONG-urile posedă un rol esențial în sprijinirea integrării străinilor, prin asistență tehnică și financiară, programe de suport ș.a.

Proceduri de monitorizare și raportare

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului cu privire la planificarea strategică, nr. 386/2020, Programului Național privind Integrarea Etapizată a Străinilor în Republica Moldova urmează să respecte cerințele de monitorizare, evaluare și raportare. Monitorizarea sistemică a politicilor și activităților planificate oferă transparență, responsabilitate și asigură utilizarea eficientă a resurselor dedicate. Prin urmare, Programul urmează să fie supus următorului mecanism de monitorizare, evaluare și raportare.

În procesul de monitorizare, evaluare și raportare, Ministerul Afacerilor Interne, prin prisma domeniilor de competență statuate în *Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne*, pct. 6, alin 4) *gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor*, va asigura rolul de coordonator. Totodată, responsabilitatea pentru punerea în aplicare a Planului de acțiuni, este asumată de fiecare autoritate, conform domeniilor de competență și acțiunilor atribuite.

Sistemul de monitorizare va include (i.) colectarea periodică de date dezagregate pe vârstă, sex, dizabilitate, situația socio-economică, statutul de migrație, expunerea la riscuri specifice de gen, (ii.) analiză și (iii.) raportare a indicatorilor. Autoritățile responsabile de implementarea acțiunilor, conform domeniului de competență (stabilite în planul de acțiuni), vor contribui la procesul de monitorizare prin:

- Monitorizarea continuă a gradului de realizare a acțiunilor și indicatorilor de progres, inclusiv din perspectiva de gen;

- Raportarea anuală, până la data de 15 februarie a anului următor anului de raportare, (sau conform frecvenței solicitate de Ministerul Afacerilor Interne), prin intermediul SI „e-monitorizare”, privind gradul de realizare a indicatorilor de monitorizare, după caz raportarea anuală va include recomandări specifice pentru reducerea disparităților de gen;
- Raportarea anuală de către Ministerul Afacerilor Interne către Guvern, până la data de 25 februarie, a anului următor anului de raportare, privind atingerea indicatorilor de impact și progresul pe fiecare obiectiv specific. Rata de implementare a obiectivelor va fi apreciată, în comparație cu valorile de referință și țintă ale indicatorilor de rezultat și impact.
- Monitorizarea riscurilor prin revizuirea și identificarea periodică a riscurilor de implementare și luarea măsurilor preventive, dar nu mai rar decât anual.

Rapoartele anuale de monitorizare privind implementarea Programului vor fi publicate pe site-ul web oficial al Ministerului Afacerilor Interne.

Deoarece perioada de implementare a Programului este de 3 ani, documentul urmează a fi evaluat doar la finele perioadei de implementare, cu prezentarea raportului de evaluare ex-post pînă la 30 septembrie 2028.

Evaluarea va fi realizată în conformitate cu cadrul metodologic aprobat de Cancelaria de Stat: Ghidul metodologic pentru evaluarea intermediară și ex-post a politicilor publice și va respecta criteriile de relevanță, efectivitate, eficiență, durabilitate, impact și coerență.

Planul de acțiuni

Nr	Acțiune	Indicator de monitorizare	Termen de inițiere	Termen de finalizare	Autoritate responsabilă	Alte entități implicate	Buget estimat, mii lei 2025	Buget estimat, mii lei 2026	Buget estimat, mii lei 2027	Buget total estimat, mii lei	Sursa de finanțare
	Obiectiv general	Facilitarea integrării sinergice a străinilor și persoanelor strămutate în societate, asigurând un nivel decent de trai pentru fiecare și contribuind la dezvoltarea economică și socială a țării									
	Obiectivul nr. 1	Revizuirea și definirea unor mecanisme incluzive de integrare a străinilor eficiente, durabile și sustenabile, și punerea acestora în aplicare, până la sfârșitul anului 2025									
1	Modificarea Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova, prin ajustarea la modificările cadrului legal în domeniul azilului, admisiei străinilor și corelarea cu următorul programul sectorial 2026-2030.	Proiect de lege adoptat	feb. 2026	dec. 2026	Ministerul Afacerilor Interne	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; Ministerul Culturii, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Casa Națională		129,0		129,0	35.01

						de Asigurări Sociale a Republicii Moldova					
2	Elaborarea mecanismului inter-instituțional pentru stabilirea unei coordonări eficiente a procesului de integrare a străinilor în Republica Moldova (inclusiv, modificarea art. 5 Legea nr. 274/2011 cu privire la integrarea străinilor în Republica Moldova)	Hotărâre a Guvernului adoptată	iun. 2026	noi. 2026	Ministerul Afacerilor Interne	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării ; Ministerul Culturii		189,0		189,0	35.01; Asistență externă
3	Modificarea HG nr. 553/2017 întru revizuirea conceptului centrului de integrare pentru străini la nivel teritorial – consolidarea funcțională	Hotărâre de Guvern aprobat	Ian.2026	Mai .2026	Ministerul Afacerilor Interne	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Culturii, CNAM,		189,0		189,0	35.01

						CNAS APL,					
4	Elaborarea proiectului de lege privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova	Hotărâre de Guvern aprobată	ian. 2025	dec. 2026	Ministerul Afacerilor Interne	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	324,0			324,0	35,01
5	Elaborarea proiectului de Hotărâre de Guvern privind aprobarea Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional „Migrație”	Hotărâre de Guvern aprobată	ian. 2027	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne	Agenția de Guvernare Electronică			117,0	117,0	35.03; Asistență externă
6	Construcția noului sediu al aparatului central al Inspectoratului General pentru Migrație și al Direcției regionale Centru în scopul gestionării mai eficiente a străinilor	Complex de clădiri destinate aparatului central al Inspectoratului General pentru Migrație și Direcției regionale Centru, construite și date în exploatare până în 2027	iul 2025	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)		76000,0	76000,0	76000,0	228000,0	Neacoperit (Asistență externă)
7	Fortificarea capacităților Centrelor de integrare pentru străini din cadrul Direcțiilor regionale ale IGM (Bălți, Chișinău, Cahul) în vederea promovării toleranței și a respectului pentru	Pregătirea personalului Centrelor de integrare pentru străini de a oferi servicii de calitate și adaptate la nevoile specifice ale străinilor Număr de evenimente/sesiuni informative organizate Numărul de cazuri de discriminare raportate și soluționate	oct. 2025	dec. 2026	Inspectoratul General pentru Migrație	Direcțiile regionale ale Inspectoratului General pentru Migrație	400,0	400,0		800,0	Banca Mondială

	diversitate culturală și organizarea de campanii de sensibilizare a publicului cu privire la discriminare.										
8	Dezvoltarea unor mecanisme optime și eficiente de evidență a străinilor	Act normativ aprobat; Sistem informațional ajustat și digitalizat; Mecanism implementat.	mar. 2025	dec.2026	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Agenția Servicii Publice	12666,7	12666,7	12666,7	38000,0	Neacoperit (Asistență externă)
9	Implementarea unui instrument privind obținerea numărului unic pentru străini	instrument elaborat și aprobat.	mar. 2025	dec. 2027	Agenția Servicii Publice, Agenția de Guvernare Electronică	Ministerul Afacerilor Interne	39,0	39,0	39,0	117,0	Neacoperit (Asistență externă)
10	Punerea în aplicare a aplicației EVO, inclusiv vizualizarea identității digitale de către străini, ca rezultat a obținerii cărții de rezidență	Aplicația EVO funcțională pentru vizualizarea identității digitale	ian.2026	dec. 2027	Agenția Servicii Publice	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)		760,0	760,0	1520,0	Neacoperit (Asistență externă)
11	Elaborarea Conceptului ”Satul Mic Inima Mare și Orașul Mic, Inima Mare”	Concept elaborat și aprobat	mar. 2025	dec.2025	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Autoritățile publice locale de nivelul I și II, partenerii de dezvoltare	418,0			418,0	Neacoperit (Asistență externă)
12	Modernizarea clădirilor publice neutilizate ca adăposturi temporare	Numărul de clădiri modernizate; Capacitate suplimentară de cazare temporară adăugată	mar. 2026	dec. 2027	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Agenția Proprietății Publice, Ministerul Muncii și		165000,0	165000,0	330000,0	Neacoperit (Asistență externă)

						Protecției Sociale MAI					
1 3	Dezvoltarea conceptului și operaționalizarea unui Centru Multifuncțional de Integrare pentru Străini în cadrul Inspectoratului General pentru migrațiune - proiect pilot	Concept elaborat și aprobat	mar. 2025	Iun 2026	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Agenția Servicii Publice; Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	162,0	162,0		324,0	35.01
1 4	Elaborarea anuală a profilului străinilor aflați în Republica Moldova pentru stabilirea necesităților de integrare și după caz identificarea soluțiilor și măsurilor necesare pentru intervenție	Numărul de chestionare completate și evaluate (nord, centru, sud) dezagregat Raport de analiză privind profilul străinilor la nivel teritorial elaborat. Raport anual elaborat și remis către Guvern, Parlament	mar. 2025	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării ; Ministerul Sănătății	160,0	160,0	160,0	480,0	Neacoperit (Asistență externă)
1 5	Consolidarea autorităților publice locale întru monitorizarea și	Nr. de străini monitorizați; Nr de străini integrați la nivel local	mar. 2025	dec. 2027	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Parteneri de dezvoltare	253,3	253,3	253,3	760,0	Neacoperit (Asistență externă)

	gestionarea fluxului migrațional la nivel local										
1 6	Consolidarea rolului Centrelor de integrare pentru străini la nivel regional pentru coordonarea și facilitarea integrării, prin conlucrarea cu autoritățile, societatea civilă și comunitățile-gazdă.	Număr activități de coordonare (ex: întâlniri, grupuri de lucru) organizate de Centrele de Integrare cu autoritățile și societatea civilă Număr de parteneriate funcționale stabilite de Centrele de Integrare cu ONG-uri și alte instituții pentru a facilita accesul străinilor la servicii Număr de referiri de cazuri către ONG-uri sau alte instituții, realizate de Centrele de Integrare	apr. 2025	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Autorități publice centrale și locale; Societatea civilă	40,0	40,0	40,0	120,0	Neacoperit (Asistență externă)
1 7	Asigurarea conlucrării interinstituționale pentru monitorizarea participării străinilor în activități de integrare prin încheierea acordurilor privind schimbul de date cu referire la străinii care solicită măsurile de integrare, prin platforma MConnect.	Număr de acorduri încheiate Interoperabilitatea sistemelor informaționale ale autorităților abilitate cu integrarea străinilor asigurată și funcțională	Ian.202 6	apr.2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; Ministerul Sănătății		240,0	240,0	480,0	Neacoperit (Asistență externă)
1 8	Consolidarea capacităților instituțiilor responsabile de gestionarea migrației și integrării străinilor, precum și dezvoltarea	Număr de personal instruit Număr de instruirii continue pentru funcționarii publici implicați în procesul de integrare implementate Mecanism de cooperare	iun.202 5	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale;	190,0	190,0	190,0	570,0	Neacoperit (Asistență externă)

	unor mecanisme eficiente de cooperare interinstituțională, prin organizarea de sesiuni de formare și ateliere de instruire pentru funcționarii publici implicați, axate pe aspecte legislative, bune practici internaționale și utilizarea instrumentelor digitale specifice.	interinstituțională stabilit și funcțional.				Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării ; Ministerul Sănătății					
19	Consolidarea parteneriatului între Inspectoratul General pentru Migrație și organizațiile societății civile pentru a îmbunătăți serviciile oferite străinilor și a facilita o integrare reușită prin implementarea de planuri/programe de integrare specializate la nivel local și regional	Numărul de Acorduri/memoranduri/parteneriate încheiate Număr de organizații incluse în rețea/cartografierea Număr de parteneriate stabilite Număr de planuri/programe de integrare specializate elaborate	apr. 2025	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	societatea civilă	500,0	500,0	500,0	1500,0	35,03
20	Elaborarea și implementarea unui plan de comunicare care să includă canalele de comunicare, mesajele cheie și publicul țintă și organizarea de campanii de informare pentru publicul larg, cu	Plan de comunicare aprobat; Numărul de campanii de informare realizate (ex: campanii TV, radio, online, în locuri publice); Numărul de materiale informative distribuite (ex: broșuri, pliante, ghiduri).	sep.2025	mar.2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul	22,3	22,3	22,3	67,0	35.0

	accent pe beneficiile cărții de rezidență și pe procedura de obținere. Elaborarea de materiale informative simple și ușor de înțeles pentru cetățeni și pentru personalul implicat					Dezvoltării Economice și Digitalizării , Agenția de Guvernare Electronică					
2 1	Elaborarea ghidurilor și alte materialelor informative în diferite limbi pentru a oferi străinilor informații clare și accesibile despre drepturile lor, procedurile de migrație și oportunitățile de integrare pentru diferite categorii de străini și beneficiari ai protecției temporare, promovarea toleranței și incluziunii sociale	Numărul de broșuri, pliante, ghiduri tipărite, numărul de limbi în care sunt disponibile materialele	iun. 2025	sept. 2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Autorități publice centrale și locale; Societatea civilă	243,3	243,3	243,3	730,0	35,03 Asistență externă; Banca Mondială; UNHCR
2 2	Desfășurarea sesiunilor de informare atât pentru străini, cât și pentru reprezentanții autorității administrației publice centrale/locale/societăți civile, ai comunităților-gazdă, în scopul promovării diversității culturale, a procesului de integrare și al identificării beneficiilor comune, al prevenirii	Număr de sesiuni organizate Numărul de participanți la sesiuni, defalcat pe categorii (străini, reprezentanți ai autorităților, reprezentanți ai comunității gazdă)	apr. 2025	dec. 2027	Inspectoratul General pentru Migrație	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării ; Ministerul Sănătății,	152,3	152,3	152,3	456,8	Neacoperit (Asistență externă)

	intoleranței/xenofobiei, al asigurării respectării ordinii publice și securității naționale					societatea civilă					
2 3	Dezvoltarea Sistemului Informațional Integrat al IGM, inclusiv asigurarea fluxului automat de date între SI IGM și alte sisteme publice (prin platforma MConnect) și posibilitatea tehnică de extragere a produselor analitice	SI creat, testat, funcțional Interoperabilitatea sistemelor informaționale asigurată și funcțională Rapoarte statistice accesibile	Ian.2025	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Agenția de Guvernare Electronică	266,7	266,7	266,7	800,0	Finanțare externă
2 4	Operaționalizarea paginii web dedicată străinilor (igm.gov.md, comisiamigratie.gov.md).	Pagină accesibilă, cu conținut dedicat integrării străinilor.	apr. 2025	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Compania Națională de Asigurări în medicină Casa Națională de Asigurări Sociale.	28,3	28,3	28,3	85,0	Neacoperit (Asistență externă)
2 5	Digitalizarea serviciilor prestate străinilor și crearea oportunității de accesare a acestora,	Număr de servicii digitalizate Număr de aplicări/aplicanți	apr. 2025	aug.2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul	Agenția de Guvernare Electronică; Ministerul		124,5	124,5	249,0	Neacoperit (Asistență externă)

	inclusiv crearea chat-bot cu inteligență artificială				General pentru Migrație)	Dezvoltării Economice și Digitalizării ; Agenția Servicii Publice; Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică; Ministerul Muncii și Protecției Sociale					
2 6	Facilitarea accesului străinilor la măsuri de integrare inclusiv prin utilizarea soluțiilor digitale (Platforme digitale pentru integrarea străinilor – studierea limbii române și orientare socio-culturală; informații necesare statutului legal deținut etc.)	Platformă creată și funcțională Numărul de utilizatori ai platformei Numărul de resurse disponibile pe platformă.	iun.2025	iun. 2026	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Sănătății	482,5	482,5		965,0	Banca Mondială
2 7	Atragerea fondurilor prin participarea activă la rețelele internaționale de cooperare în domeniul migrației și integrare și accesarea de fonduri europene pentru finanțarea proiectelor de integrare	Suma fondurilor europene atrase pentru proiecte de integrare Numărul de proiecte de cooperare implementate cu alte țări	ian. 2026	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne	Inspectoratul General pentru Migrație; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției		60,0	60,0	120,0	Neacoperit (Asistență externă)

						Sociale; Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării ; Ministerul Sănătății					
2 8	Dezvoltarea și punerea în aplicare a unui mecanism de monitorizare a indicatorilor de rezultat și de impact privind politicile în domeniul gestionării străinilor și realizarea de sondaje de satisfacție online și analiza rezultatelor pentru a identifica lacunele și a asigura eficiența măsurilor implementate	Mecanism descris și pus în aplicare (Ordin aprobat); Număr de sondaje realizate Numărul de respondenți la sondaje, defalcat pe categorii (străini, alte părți interesate) Numărul de recomandări sau acțiuni concrete rezultate din analiza datelor colectate prin sondaje	iun. 2025	sept. 2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Ministerul Afacerilor Interne	121,7	121,7	121,7	365,0	35.03 Asistență externă
2 9	Organizarea unei campanii de informare și popularizare privind Programului național privind integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate, pentru perioada 2025-2027	Număr de persoane informate Numărul de vizualizări/afișări ale materialelor publicitare online Numărul de exemplare ale materialelor informative distribuite	apr. 2025	iun. 2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Culturii	22,3	22,3	22,3	67,0	35.01
	Buget total pentru Obiectivul nr. 1						92492,4	258441,9	257007,4	607941,8	
	Obiectivul nr. 2	Creșterea accesului la măsuri de asistență socială pentru străini aflați în situație de dificultate și îmbunătățirea nivelului de incluziune socială a acestora, cu accent pe nevoile specifice ale femeilor și fetelor									

30	Dezvoltarea sistemului informațional UAHELP în vederea centralizării și digitalizării proceselor de colectare a datelor dezagregate privind plasamentul persoanelor strămutate, inclusiv a celor din familii gazdă.	Sistem informațional funcțional	ian. 2025	dec. 2026	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare	190,0	190,0		380,0	WFP Moldova; UNHCR Moldova
31	Consolidarea mecanismelor de identificare, monitorizare și suport social, în conformitate cu legislația națională și standardele internaționale de protecție a drepturilor copilului.	Procedurilor de identificare și raportare a copiilor neînsoțiți și în situație de risc descrise; Diminuarea cu 30 % a ratei cazurilor de exploatare și trafic de copii din rândul refugiaților	oct. 2025	mar. 2026	Ministerul Afacerilor Interne	Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie Ministerul Afacerilor Interne	175,0	175,0		350,0	90.06; 90.12
32	Asigurarea asistenței și protecției cetățenilor străini victime ale violenței în familie, violenței împotriva femeilor și traficului de ființe umane	Numărul victimelor asistate, dezagregat pe criterii de sex, vârstă, formă de abuz sau exploatare	ian. 2025	dec. 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Agențiile teritoriale de asistență socială; Agenția pentru gestionarea serviciilor cu	0,0	0,0	0,0		OIM

						specializare înaltă					
3 3	Consolidarea capacităților pentru personalul din sistemul de asistență socială pentru îmbunătățirea suportului oferit străinilor, inclusiv persoanelor strămutate de pe teritoriul altor state beneficiare de protecție temporară	Numărul instruirilor desfășurate; Numărul de specialiști beneficiari de instruire	ian. 2025	dec. 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Partenerii de dezvoltare	333,3	333,3	333,3	1000,0	90.02; Surse externe
3 4	Instruirea personalului în identificarea victimelor traficului de ființe umane în rîndul străinilor	Numărul de instruiți desfășurate pentru personalul relevant Numărul de victime ale traficului de ființe umane identificate Numărul de victime ale traficului de ființe umane referite către servicii de asistență și protecție	Iun.20 25	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne	Inspectoratul General al Poliției; Academia „Ștefan cel Mare”; Inspectoratul General al Poliției de Frontieră; Inspectoratul General pentru Migrație	69,6	69,6	69,6	208,9	35,02
3 5	Asigurarea funcționalității și eficientizarea mecanismului de accesare a asistenței financiare oferite de partenerii externi pentru persoanele strămutate, beneficiare de protecție temporară	Numărul persoanelor strămutate care au beneficiat de asistență financiară	ian. 2025	iun. 2026	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Ministerul Afacerilor Interne	574000 ,0	574000, 0		1148000 ,0	UNHCR; Alți partenerii de dezvoltare;

3 6	Asigurarea funcționalității și eficientizarea mecanismului de acordare a suportului financiar de către partenerii externi destinat familiilor gazdă care oferă adăpost persoanelor strămutate, beneficiare de protecție temporară, precum și categoriilor vulnerabile din rândul cetățenilor Republicii Moldova	Numărul beneficiarilor care au beneficiat de suport financiar	ian. 2025	dec. 2026	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Parteneri de dezvoltare	115000 ,0	115000, 0		230000, 0	WFP Moldova
3 7	Consolidarea coeziunii sociale dintre străini, inclusiv persoane strămutate de pe teritoriul altor state beneficiare de protecție temporară și comunitatea gazdă prin participare incluzivă și cetățeni implicați	Numărul de acțiuni realizate; numărul de participanți din rândul străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate și comunității gazdă	ian. 2025	dec. 2026	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Agențiile Teritoriale de Asistență Socială; Autoritățile Publice Locale	50,0	50,0		100,0	UNHCR Moldova
3 8	Negocierea unui nou Acord dintre Republica Moldova și Ucraina în domeniul securității sociale bazat pe principiul proporționalității.	Runde de negocieri desfășurate; Acorduri negociate și semnate	feb. 2025	dec. 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Ministerul Afacerilor Externe; Casa Națională de Asigurări Sociale; Consiliul Național pentru determinare	79,8	79,8	79,8	239,4	90.02

						a dizabilității și capacității de muncă					
39	Desfășurarea campaniilor de informare în scopul promovării Serviciului de asistență telefonică gratuită (Telefonul copilului)	Numărul campaniilor de informare realizate	iul. 2025	dec. 2026	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Parteneri de dezvoltare	544,0	544,0		1088,0	90.06
40	Asigurarea măsurilor de asistență socială adresate familiilor cu copii originari din Ucraina	Numărul copiilor originari din Ucraina beneficiari de măsuri de asistență socială	ian. 2025	mar. 2025 (extindere a perioadei de plată în dependentă de modificarea HG nr. 21/2023 (prelungirea protecției temporare))	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Casa Națională de Asigurări Sociale	9790,0			9790,0	UNICEF
41	Negocierea Acordului dintre Republica Moldova și Ucraina cu privire la cooperarea în domeniul repatrierii copiilor neînsoțiți la locul habitual de trai a acestora	Numărul ședințelor organizate	oct. 2025	sept. 2026	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Ministerul Afacerilor Externe	120,5	120,5		241,0	90.06; Surse externe
42	Consolidarea capacităților autorităților	Reprezentanți ai serviciului public instruiți; Numărul de reprezentanți ai autorităților	ian. 2025	dec. 2027	Ministerul Muncii și	Organizații necomerciale; Parteneri	150,0	150,0	150,0	450,0	90.06; 90.12

	administrației publice locale în susținerea femeilor victime și femeilor cu multiple vulnerabilități, inclusiv din rândul refugiatelor asistate la nivel local și care au acceptat integrarea în comunitate pe termen lung	publice locale instruiți (dezagregat pe categorii de funcție, rural/urban, sex)			Protecției Sociale	de dezvoltare; Autorități publice locale					
43	Elaborarea și diseminarea materialelor informaționale în limba ucraineană pentru femeile refugiate privind prevenirea violenței în familie și violenței împotriva femeilor și traficului de ființe umane	Materiale informaționale elaborate și diseminate	ian. 2025	dec. 2027	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Agențiile teritoriale de asistență socială; Agenția Relații Interetnice Agenția Relații Interetnice	20,0	20,0	20,0	60,0	OIM; UN Women; UNFPA; UNHCR
	Buget total pentru Obiectivul nr. 2						700522,3	690732,3	652,8	1391907,3	
	Obiectivul nr. 3	Stimularea dezvoltării economice prin valorificarea potențialului străinilor și integrarea acestora pe piața muncii, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova									
44	Proiect de Lege de modificare a unor acte normative (Legea nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător)	Proiect de lege adoptat	mar. 2025	dec. 2027	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Ministerul Afacerilor Interne	69,0	69,0	69,0	207,0	50.01
45	Proiect de Hotărâre de Guvern de modificare a HG Nr. 439/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției	Proiect de Hotărâre de Guvern aprobat	iul. 2025	dec. 2027	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		60,0	60,0	60,0	180,0	50.01

	Publice Agenția de Investiții și la modificarea unor hotărâri ale Guvernului										
4 6	Instruirea muncitorilor străini, inclusiv a persoanelor strămutate (TechZone)	Numărul specialiștilor străini calificați angajați de către întreprinderi	ian. 2025	dec. 2027	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		830,0	830,0	830,0	2490,0	90.08; Surse externe
4 7	Informarea străinilor privind posibilitățile de accesare a suportului pentru lansarea și dezvoltarea afacerilor prin programele guvernamentale	Ghid on-line elaborat și publicat pe pagina web (oda.md); Numărul sesiunilor de informare organizate;	ian. 2025	dec. 2027	Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului	Inspectoratul General pentru Migrație	83,3	83,3	83,3	250,0	50.04
4 8	Campanie de promovare a platformelor investiționale din Republica Moldova în rândul străinilor inclusiv a persoanelor strămutate	Numărul campaniilor de promovare a platformelor investiționale din RM	ian. 2025	dec. 2027	Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului		136,0	136,0	136,0	408,0	50.04
4 9	Promovarea antreprenorialului și evenimentelor de antreprenoriat pentru femeile din Ucraina	Nr. de evenimente efectuate	ian. 2025	dec. 2027	Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului	Societatea civilă	8333,3	8333,3	8333,3	25000,0	Neacoperit (Asistență externă)
5 0	Facilitarea unui Program de mentorat pentru antreprenori ucraineni cu antreprenori Ucraina de succes în Republica Moldova	Program elaborat, Nr de acțiuni întreprinse	iun. 2026	dec. 2027	Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului	Societatea civilă		9000,0	9000,0	18000,0	Neacoperit (Asistență externă)
5 1	Consolidarea capacităților Agenției	Cel puțin 20 % din străinii înregistrați la IGM, consiliați	ian. 2025	dec. 2027	Ministerul Muncii și	Agenția Națională	4000,0	4000,0	4000,0	12000,0	90.08

	Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, inclusiv formarea de formatori, în consilierea în carieră și ajutor la integrarea pe piața muncii a străinilor în Republica Moldova	în carieră de către ANOFM; Nr. de persoane consiliate			Protecției Sociale	pentru Ocuparea Forței de Muncă; Inspectoratul General pentru Migrație					
5 2	Informarea, într-un limbaj accesibil, a cetățenilor străini privind condițiile de identificare și ocupare a unui loc de muncă în Republica Moldova;	Mecanism elaborat și aplicat	ian. 2025	dec. 2026	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; Inspectoratul General pentru Migrație	60,0	60,0		120,0	90.08
5 3	Desfășurarea campaniilor de informare și conștientizare despre riscurile migrației ilegale și despre drepturile cetățenilor străini - angajați, inclusiv campanii destinate agenților economici	Numărul campaniilor de informare realizate; Numărul agenților economici informați cu privire la riscurile și condițiile angajării cetățenilor străini	mar. 2025	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; Organizația Internațională pentru Migrație	26,7	26,7	26,7	80,0	35.03; Surse externe
5 4	Antrenarea cetățenilor străini în măsuri de promovare a ocupării forței de muncă (servicii și măsuri active) oferite de ANOFM, în condițiile Legii nr. 274/2011	Numărul cetățenilor străini beneficiari ai măsurilor și serviciilor de ocupare	ian. 2025	dec. 2027	Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Inspectoratul General pentru Migrație	37333,3	37333,3	37333,3	112000,0	90.08

5 5	Acordarea, conform legislației, a suportului pentru identificarea unui loc de muncă și angajare beneficiarilor de protecție temporară	Numărul beneficiarilor de protecție temporară înregistrați la ANOFM (Termenul de implementare poate varia în dependență de modificarea HG nr. 21/2023 (prelungirea protecției temporare)	ian. 2025	mar. 2026	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă		390,0	390,0		780,0	90.08
	Buget total pentru Obiectivul nr. 3						51321,7	60321,7	59871,7	171515,0	
	Obiectivul nr. 4	Asigurarea accesului la servicii de sănătate esențiale pentru 90% dintre străini aflați pe teritoriul Republicii Moldova cu statut legal până la sfârșitul anului 2027, prin instituirea unor mecanisme durabile și sustenabile									
5 6	Aprobarea pachetului de beneficii pentru străinii neîncadrați în sistemul AOAM (neasigurați), inclusiv diversificarea pe categorii de beneficiari (cu nevoi speciale, solicitanți de azil, copii, etc.)	Pachete de beneficii pentru străini aprobate prin act normativ	ian. 2025	feb. 2025	Ministerul Sănătății	Ministerul Afacerilor Interne; Compania Națională de asigurări în medicină; Inspectoratul General pentru Migrație și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră – pentru consultare					80.05; OMS; OIM, UNICEF, UNFPA 70,0 (MS) 50,0 (CNAM) 50,0 (MAI) 1.082,7 (OMS) 270,7 (OIM) ---- (UNICEF) ---- (UNFPA)
5 7	Modificarea cadrului normativ național (Legea nr. 269/1994, Legea nr. 270/2008, Legea nr. 200/2010, Legea nr. 274/2011, Legea nr. 411/1995, Legea nr. 1585/1998,	Acte normative aprobate	ian. 2025	sept. 2025	Ministerul Sănătății	Ministerul Afacerilor Interne; Compania Națională de asigurări în medicină;	730,4			730,4	80.01; OMS, OIM, UNICEF, UNFPA (89,0 (MS) 50,0 (CNAM)

	etc.) pentru a exclude barierele legislative și a asigurarea încadrării sustenabilă a străinilor în sistemul național de sănătate, inclusiv asigurarea accesului copiilor străini la serviciile de sănătate, în aceleași condiții ca și copiii cetățeni ai Republicii Moldova (inclusiv asigurarea facultativă)					Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră) – pentru consultare					50,0 (MAI) 270,7 (OMS) 270,7 (OIM) ---- (UNICEF) ---- (UNFPA))
5 8	Elaborarea și aprobarea mecanismelor de punere în aplicare a cadrului normativ (mecanismele de finanțare, pachet de servicii medicale, desemnarea prestatorilor de servicii medicale, traseul pacienților, organizarea prestării și raportarea acordării serviciilor medicale)	Mecanisme dezvoltate și aprobate prin acte normative (conform tipului documentului)	ian. 2025	dec. 2025	Ministerul Sănătății	Ministerul Afacerilor Interne; Compania Națională de asigurări în medicină; OMS; OIM – pentru consultare	911,8			911,8	80.05; OMS, OIM, UNICEF, UNFPA 90,0 (MS) 50,0 (CNAM) 50,0 (MAI) 451,1 (OMS) 270,7 (OIM) ---- (UNICEF) ---- (UNFPA)
5 9	Revizuirea reglementărilor ce țin de accesul solicitanților de azil, refugiați și migranți nedocumentați la serviciile medicale și tratament inclus în programele naționale	Hotărâre a Guvernului adoptată	ian. 2025	mar. 2025	Ministerul Sănătății	Ministerul Afacerilor Interne; Compania Națională de asigurări în medicină;	320,5			320,5	80.01; 80.04; 80.02; 35.01; 35.03; OMS, OIM (140,0 (MS) 50,0

	(pachet de beneficii, traseul pacientului, prestator de servicii medicale, finanțare, etc.).					OMS; OIM; UNICEF; UNFPA; Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră) – pentru consultare					(MAI) 180,5 (OMS) 180,5 (OIM) ---- (UNICEF) ---- (UNFPA)
60	Elaborarea procedurilor operaționale standard pentru gestionarea urgențelor medicale și a cazurilor de infecție în cazul străinilor (în cadrul centrelor de plasament) (traseul pacientului).	Nr. de proceduri operaționale standard elaborate	mar. 2025	feb. 2026	Ministerul Sănătății	Compania Națională de asigurări în medicină; OMS; OIM – pentru consultare	33,5	33,5		67,0	80.09
61	Instruirea personalului medical privind accesul la servicii de sănătate a străinilor și pentru aplicarea corectă a prevederilor actelor normative în vigoare	Nr. de sesiuni; Nr. de personal medical instruit	apr. 2025	sept. 2025	Ministerul Sănătății	Ministerul Afacerilor Interne; Compania Națională de asigurări în medicină; Inspectoratul General pentru Migrație și Inspectorat	3609,1			3609,1	80.01; 80.04; 80.02; 35.01; 35.03; OMS, OIM (2.706,8 (OMS) 902,3 (OIM) ---- (UNICEF) ---- (UNFPA))

						ul General al Poliției de Frontieră; OIM; OMS					
6 2	Asigurarea accesului străinilor la servicii medicale necesare prin acoperirea costurilor acestora, pentru: - persoanele strămutate din Ucraina cu protecție temporară conform prevederilor HG 21/2023 - străinii care fac parte din categoriile asigurate de stat în sistemul AOAM - categoriile de străini neasigurați în sistemul AOAM - alte categorii de străini beneficiari de servicii medicale în afara sistemului de AOAM	Acte normative aprobate	iul. 2026	dec. 2027	Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul de Finanțe; Compania Națională de Asigurări în Medicină.	Agenția Națională de Sănătate Publică; OMS; OIM; UNICEF; UNFPA; Inspectoratul General pentru Migrație și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră		35000,0	25000,0	60000,0	Neacoperit (Asistență externă)
6 3	Desfășurarea campaniilor de informare privind accesul la servicii de sănătate pentru străini	Numărul total de persoane atinse; Numărul de campanii și durata desfășurării; Ponderea unităților medicale dotate cu materiale informative în limbi relevante (română, rusă, engleză) pentru străini	apr. 2025	sept. 2025	Ministerul Sănătății	Compania Națională de asigurări în medicină; Inspectoratul General pentru Migrație și Inspectoratul General al Poliției de	1004,0			1004,0	80.04

						Frontieră; OIM; OMS					
6 4	Elaborarea soluțiilor pentru obținerea asigurării medicale facultative de către străini, care nu sunt angajați în câmpul muncii și vor să achiziționeze asigurare medicală	Mecanism elaborat, act normativ aprobat.	mar. 2025	dec.2027	Compania Națională de asigurări în medicină	Ministerul Sănătății	39,0	39,0	39,0	117,0	Neacoperit (Asistență externă)
	Buget total pentru Obiectivul nr. 4						6648,3	35072,5	25039,0	66759,8	
	Obiectivul nr. 5	Creșterea accesului și ratei de integrare a străinilor în sistemul educațional național cu 20% până în 2027, prin programe de sprijin și adaptare									
6 5	Ajustarea cadrului național normativ la actele UE pentru asigurarea accesului la educație în R. Moldova a cetățenilor UE și membrilor familiilor acestora	Modificări la cadrul normativ	apr. 2025	dec. 2025	Ministerul Educației și Cercetării		200,0			200,0	88.01
6 6	Modificarea regulamentului cu privire la studiile străinilor în instituțiile de învățământ din Republica Moldova (HG 504/2017)	Hotărâre a Guvernului adoptată	mar. 2025	oct. 2026	Ministerul Educației și Cercetării		100,0	100,0		200,0	88.01; Asistență externă
6 7	Recunoașterea națională a calificărilor obținute în alte țări de către străini și persoanele strămutate și simplificarea procedurii	Timp optim de recunoaștere a calificărilor, Numărul de diplome și calificări recunoscute la nivel național;	mar. 2025	iun. 2026	Ministerul Educației și Cercetării	Universități ; Birouri consulare	57500,0	57500,0		115000,0	88.10

6 8	Deschiderea claselor cu predarea în limba ucraineană, cu studierea limbii române ca disciplină de studiu, inclusiv elaborarea manualelor și creșterea creșterea creșterea creșterea în limba ucraineană	Nr. de clase deschise Nr. de copii integrați	sep.20 27	dec. 2027	Ministerul Educației și Cercetării	Autoritățile publice locale		0,0	0,0		Neacoperit (Asistență externă)
6 9	Deschiderea unei grupe pentru pregătirea profesorilor de limba ucraineană la Colegiul Pedagogic «Ion Creangă» din Bălți	Grupă academică deschisă	ian. 2026	dec. 2027	Ministerul Educației și Cercetării	Colegiul Pedagogic «Ion Creangă» din Bălți		0,0	0,0		Neacoperit (Asistență externă)
7 0	Crearea cursurilor de recalificare în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți pentru profesori ucraineni (cu studii pedagogice)	Cursuri de recalificare disponibile; 20 profesori recalificați	mar. 2026	dec. 2027	Ministerul Educației și Cercetării	Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți		0,0	0,0		88.10
7 1	Consolidarea capacităților Centrelor de recunoaștere din cadrul instituțiilor de învățământ superior/profesional tehnic și OLSDI privind recunoașterea actelor de studii obținute în străinătate	Nr. de seminare organizate; Nr. persoane instruite	iun. 2025	dec. 2027	Ministerul Educației și Cercetării	Instituții de învățământ; OLSDI	0,0	0,0	0,0		88.13
7 2	Dezvoltarea programelor de mobilitate și schimburi academice	Numărul de studenți străini în mobilitate;	sep.20 26	iul. 2027	Ministerul Educației și Cercetării	Ministerul Culturii; Universități; Erasmus+; Agenția pentru	11666, 7	11666,7	11666, 7	35000,0	88.10; Fonduri Erasmus+ (20,0 pe lună per student 6,0

						Mobilitate Academică					drumul tur/retur)
7 3	Dezvoltarea site-ului „Study in Moldova”	Site dezvoltat si funcțional	ian. 2025	dec. 2025	Ministerul Educației și Cercetării	Instituții de învățământ superior	200,0			200,0	Proiectul Băncii Mondiale Învățământul superior
7 4	Dezvoltarea și acreditarea a 4 programe de studii în limba engleza în Învățământul superior (Relații Economice Internaționale, Drept Internațional, Medicină Veterinară, Inginerie Software)	4 programe dezvoltate și aprobate	ian. 2025	dec. 2025	Ministerul Educației și Cercetării	Instituții de învățământ superior	6400,0			6400,0	Proiectul Băncii Mondiale Învățământul superior
7 5	Deschiderea centrelor de ghidare si asistență pentru studenții străini în instituțiile de învățământ superior	Nr. de centre deschise	ian. 2025	dec. 2027	Ministerul Educației și Cercetării	Instituții de învățământ superior	0,0	0,0	0,0		Neacoperit (Asistență externă)
7 6	Implicarea studenților și profesorilor străini în proiecte de cercetare internaționale	Numărul anual de studenți și străini implicați în proiecte de cercetare internaționale	oct. 2025	dec. 2027	Ministerul Educației și Cercetării	Ministerul Culturii; Universități ; Universități din țările partenere	200,0	200,0	200,0	600,0	Fonduri UE
7 7	Organizarea Târgurilor locurilor de muncă și stagii	Numărul anual de târguri organizate; Numărul anual de studenți străini participanți;	iun. 2025	iun. 2026	Ministerul Educației și Cercetării	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; Universitățile; Camera de Comerț;	300,0	300,0		600,0	88.08; 88.10

						firme private					
7 8	Eficientizarea și implementarea măsurilor pentru atragerea studenților străini, inclusiv prin adaptarea programelor academice, consolidarea parteneriatelor internaționale și promovarea ofertei educaționale a Republicii Moldova pe plan global.	Creșterea cu 50% a numărului de studenți străini până în anul 2026 față de anul 2022	iul. 2025	dec. 2027	Ministerul Educației și Cercetării		13333,3	13333,3	13333,3	40000,0	8810
7 9	Aprobarea Metodologiei privind învățarea limbii române de către străini	Metodologie aprobată	apr. 2025	dec. 2025	Ministerul Educației și Cercetării	Instituții de învățământ superior din subordine	100,0			100,0	88.10; Asistență externă
8 0	Dezvoltarea și punerea în aplicare a conceptului privind studierea limbii române ca limbă străină. Elaborarea curriculei pentru integrarea componentelor sociale-culturale și valorice în curricula studierii limbii române ca limbă străină.	Concept elaborat, Cel puțin un program pilot înaintat Formatori instruiți privind implementarea programului	mar. 2025	Iun. 2026	Ministerul Educației și Cercetării	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație) Ministerul Culturii	0,0	0,0			Neacoperit (Asistență externă)
	Buget total pentru Obiectivul nr. 5						90000,0	83100,0	25200,0	198300,0	
	Obiectivul nr. 6	Creșterea participării culturale a străinilor în activități publice, promovarea incluziune culturale și valorificare potențialului diversității culturale									

8 1	Organizarea de evenimente și forumuri pentru facilitarea dialogului intercultural, promovarea incluziunii și sprijinirea integrării străinilor, prin implicarea activă a autorităților locale, asociațiile obștești și societatea civilă și crearea unor spații de dialog între comunitatea locală și cea a străinilor	Numărul de evenimente comune organizate la nivel local/regional. Diversitatea evenimentelor (dezbateri, evenimente TV, maraton etc.) Număr de participanți	apr. 2025	dec. 2027	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Autoritățile Publice Locale, societatea civilă	1666,7	1666,7	1666,7	5000,0	35,03 Asistență externă
8 2	Dezvoltarea serviciului de mediator cultural pentru a facilita interacțiunea dintre străini și autoritățile statului	Numărul de mediatori culturali identificați și instruiți Numărul de cazuri în care a fost utilizat serviciul de mediator cultural	ian. 2025	dec. 2026	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Migrație)	Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice; Ministerul Culturii	750,0	750,0		1500,0	35,02
8 3	Organizarea și desfășurarea activităților cultural-artistice și atelierelor tematice de recreere pentru copiii străini și familiile acestora	3 spectacole „Zâmbete pentru copii din Ucraina” (în limba engleză, ucraineană, franceză); 38 evenimente „Culorile Copilăriei” - 400 copii străini participanți; 20 ateliere de lucru - 500 copii străini participanți;	ian. 2025	iun. 2027	Ministerul Culturii	Teatrul Republican de Păpuși „Licurici”	240,0	240,0	240,0	720,0	Bugetul instituției
8 4	Organizarea și desfășurarea activităților pentru promovarea incluziunii și dialogului intercultural, care includ dezvoltarea	700 u.m. Numărul anual de resurse informaționale achiziționate și împrumutate; 120 de utilizatori (anual) 4 evenimente organizate anual și 80 participanți per an 4	ian. 2025	dec. 2027	Ministerul Culturii	Biblioteca Națională a Republicii Moldova	33,0	33,0	33,0	99,0	85,02

	colecțiilor de carte, ateliere tematice, evenimente de sensibilizare a societății, precum și colaborarea profesională cu biblioteci naționale și internaționale pentru schimb de experiență.	activități desfășurate și 80 participanți per an									
8 5	Promovarea integrării străinilor prin activități educaționale, evenimente culturale și de sensibilizare, completarea colecțiilor cu resurse informaționale relevante și cursuri de formare pentru bibliotecari.	54 de activități educaționale organizate și desfășurate anual; 20 de bibliotecari instruiți anual în cadrul cursurilor de limbă engleză; 3 evenimente anual de sensibilizare organizate; 50 de programe și evenimente anual pentru promovarea toleranței și diversității culturale și lingvistice; 50 de evenimente culturale organizate și desfășurate anual cu participarea persoanelor străine; Numărul anual de resurse informaționale adăugate la colecțiile Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” – 30 documente	ian. 2025	dec. 2027	Ministerul Culturii	Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”	202,0	202,0	202,0	606,0	85.02
8 6	Organizarea activităților și evenimentelor pentru incluziunea socio-culturală a străinilor, inclusiv cu implicarea voluntarilor, promovarea diversității	Numărul anual de resurse achiziționate, împrumutate și utilizatori străini; Numărul anual de voluntari participanți și numărul anual de ore de voluntariat; Numărul anual de evenimente și activități organizate și desfășurate,	ian. 2025	dec. 2027	Ministerul Culturii	Biblioteca Municipală; „B.P. Hașdeu”	370,0	370,0	370,0	1110,0	Bugetul APL, mun. Chișinău

	culturale și dezvoltarea colecțiilor cu resurse informaționale.	împreună cu numărul total de participanți; Numărul anual de servicii socio-culturale prestate și numărul total de beneficiari									
8 7	Organizarea excursiilor ghidate în cadrul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală și organizarea atelierelor și școlilor de vară tematice	800-950 de participanți străini anual la excursii ghidate în cadrul Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală.;30 de participanți străini anual la atelierile de confecționare a cămășii tradiționale; 30 de participanți străini anual la atelierile și școlile de vară pentru deprinderea artei țesutului și țeserea unui covoraș; 250-300 de participanți străini anual la atelierile tematice (confecționarea măștișoarelor, încondeierea ouălor, confecționarea măștilor specifice teatrului popular de iarnă); 200-300 de participanți străini anual la lecțiile deschise, mesele rotunde și seminarele pe tema dialogului intercultural și a toleranței în Republica Moldova.	feb. 2025	iun. 2027	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală	26,7	26,7	26,7	80,1	85.02
8 8	Organizarea și desfășurarea atelierelor de creație și tururilor ghidate pentru copii și adulți străini aflați pe teritoriul Republicii Moldova	40 de participanți străini anual la ateliere de creație; 50 de participanți străini anual la tururi ghidate	mar. 2025	dec. 2027	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Artă al Moldovei	12,5	12,5	12,5	37,5	85.02

8 9	Elaborarea, traducerea și distribuirea broșurilor informative despre patrimoniul MNIM	1 broșură anual; (un tiraj de 200 buc.); 100 de participanți străini anual	feb. 2025	dec. 2027	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie a Moldovei	5,0	5,0	5,0	15,0	85.02
9 0	Organizarea de evenimente culturale și educative pentru promovarea diversității și integrarea refugiaților/străinilor în comunitatea locală.	1 expoziție tematică anuală despre cultura și tradițiile străinilor, 100 participanți annual; 5 ateliere educative bilingve anual pentru copiii refugiați/strămutați, 75 copii străini annual; 3 tururi ghidate anual pentru refugiați, disponibile în limbile rusă, română și engleză, 60 participanți străini anual	feb. 2025	dec. 2027	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; Ambasada Ucrainei în Republica Moldova; Fundația 9 (România)	48,0	48,0	48,0	144,0	Bugetul Fundația9 (România)
9 1	Organizarea și derularea filmelor istorice, documentare în cinemateca muzeală „Clio”	2 proiecții anual; 60 participanți străini anual; (15 copii, 15 tineri, 30 adulți)	mai. 2025	sept. 2027	Ministerul Culturii		3,3	3,3	3,3	10,0	85.02
9 2	Organizarea și desfășurarea atelierelor tematice de creație, expozițiilor de traduceri din limba ucraineană și întâlnirilor cu scriitori ucraineni	Numărul de participanți străini	mai. 2025	noi. 2027	Ministerul Culturii	Muzeul Național al Literaturii Române	11,0	11,0	11,0	33,0	85.02
9 3	Asigurarea activității de consolidare a capacităților persoanelor străine din Republica Moldova în domeniul turismului	Minim 1 curs de instruire organizat anual; Numărul de străini instruiți	feb. 2026	noi. 2027	Ministerul Culturii	IP Oficiul Național al Turismului; Inspectoratul General pentru Migrație		10,0	10,0	20,0	66.02 Asistență externă

9 4	Organizarea tururilor informaționale destinate promovării turismului național, cu implicarea persoanelor străine din Republica Moldova	Minim 1 tur informațional organizat și desfășurat; Numărul de străini participanți	feb. 2025	noi. 2027	Ministerul Culturii	IP Oficiul Național al Turismului; Inspectoratul General pentru Migrație	9,0	9,0	9,0	27,0	66.02 Asistență externă
	Buget total pentru Obiectivul nr. 6						3377,2	3387,2	2637,2	9401,6	
	Obiectivul nr. 7	Sporirea capacității de acoperire a necesităților persoanelor strămutate, privind dreptul la o locuință decentă									
9 5	Ajustarea criteriilor de acces pentru străinii beneficiari ai Proiectului locuințe publice III, în vederea stabilirii unui mecanism mai echitabil	Ordin aprobat	ian. 2025	mar. 2025	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	60,0			60,0	61.01
9 6	Elaborarea unei analize privind crearea unui mecanism de parteneriat public-privat pentru a stimula investițiile în locuințe destinate persoanelor strămutate	Raport elaborat	ian. 2027	iun. 2027	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Ministerul Muncii și Protecției Sociale			50,0	50,0	61.01
9 7	Asigurarea gestionării eficiente și finanțării durabile a centrelor de plasament pentru persoanele strămutate beneficiare de protecție temporară	Numărul centrelor funcționale; numărul beneficiarilor în cadrul Centrelor de plasament pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state beneficiare de protecție temporară	ian. 2025	dec. 2026	Ministerul Muncii și Protecției Sociale		8600,0	8600,0		17200,0	UNHCR; Partenerii de dezvoltare
9 8	Reorganizarea/consolidarea Centrelor de plasament pentru persoane strămutate de	Numărul beneficiarilor relocați din centrele de plasament conform opțiunilor de relocare	ian. 2025	dec. 2026	Ministerul Muncii și Protecției Sociale		8600,0	8600,0		17200,0	UNHCR; IFRC pentru 2025: 500

	pe teritoriul altor state și identificarea opțiunilor de relocare corespunzătoare pentru beneficiarii din grupurile vulnerabile cu protecție temporară din centrele de plasament										mii USD (9000 mii lei) Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) și 400 mii franci elvețieni (8200 mii lei) Federația Internațională a Societăților de Cruce Roșie și Semilună Roșie (IFRC)”;
9 9	Calificarea personalului din cadrul Centrelor de plasament pentru persoane strămutate și refugiate pentru sprijinirea victimelor VBG	Cel puțin 1 angajat din fiecare centru instruit privind acordarea suportului victimelor VBG	sep.20 25	dec. 2027	Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	20,0	20,0	20,0	60,0	90.13
	Buget total pentru Obiectivul nr. 7						17280,0	17220,0	70,0	34570,0	
	Buget total estimat pentru						961641,9	1148275,6	370478,1	2480395,5	

	implementarea Programului										
--	--------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21/1-113-2247

Chișinău

28.02.2025

Ministerul Afacerilor Interne

Spre notificare:

**Ministerul Finanțelor
Ministerul Mediului**

Spre informare:

**Ministerul Muncii și Protecției Sociale
Ministerul Educației și Cercetării
Ministerul Sănătății
Ministerul Culturii
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Ministerul Justiției
Ministerul Afacerilor Externe
Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și
Violenței în Familie,**

La nr. 40/410 din 10.02.2025

În conformitate cu prevederile pct. 63.14 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, Cancelaria de Stat, în calitate de autoritate publică care asigură coordonarea procesului de planificare și elaborare a documentelor de politici publice, prezintă Raportul de evaluare a calității și conformității proiectului Programului național privind integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 (*se anexează*).

Secretar general adjunct al Guvernului /semnat electronic/ Lilia DABIJA

Ex. Cristina Gurămultă
Tel. (022) 250-512
Email: cristina.guramulta@gov.md

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

Raport de evaluare a calității și conformității proiectului Programului național privind integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027

Analizând proiectul Programului național privind integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 (*denumit în continuare – Program*), prin prisma criteriilor de evaluare a calității și conformității proiectelor documentelor de politici publice, stabilite în anexa nr. 2 la Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 (*denumit în continuare – Regulament*), și aspectelor metodologice descrise în Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, aprobat prin Ordinul secretarului general al Guvernului nr.65/2021¹ (*denumit în continuare – Ghid*), se constată următoarele:

Criteriu	Întrebări-cheie	Da/nu / parțial
Sfera de aplicare	1. Domeniul sau subdomeniul abordat, corespunde prevederilor prezentei hotărâri? <i>A se vedea capitolul „Introducerea”</i>	Da
	2. Perioada cuprinsă în documentul de politici publice corespunde cu cea prevăzută pentru tipul relevant de document de politici publice? <i>A se vedea capitolul „Introducerea”</i>	Da
Relevanța	3. Documentul clarifică contextul național și evidențiază legătura cu prioritățile strategice din Strategia națională de dezvoltare, alte documente de planificare strategică și de politici publice, angajamentele internaționale și cadrul normativ existent relevant? <i>A se vedea capitolul „Introducerea”</i>	Da
Analiza situației	4. Documentul de politici definește clar problemele care urmează a fi soluționate? <i>A se vedea capitolul „Analiza situației”</i>	Parțial
	5. Sunt descrise suficient de detaliat evoluția, cauzele și consecințele problemelor identificate? <i>A se vedea capitolul „Analiza situației”</i>	Parțial
	6. Sunt indicate grupurile vulnerabile și efectul problemelor identificate asupra acestora, sunt descrise aspectele de inechitate/inegalitate, inclusiv din perspectiva de gen? <i>A se vedea capitolul „Analiza situației”</i>	Parțial
	7. Sunt identificați beneficiarii direcți și indirecti ai intervențiilor, cu realizarea dezagregărilor disponibile? <i>A se vedea capitolul „Introducerea”</i>	Parțial

¹ https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/ghid_copertat_coral.pdf

	8. Sunt descrise detaliat prognozele evoluției problemelor în cazul neintervenției Guvernului?	Nu
Obiective	9. Strategia descrie o viziune clară și realizabilă a situației dorite la sfârșitul perioadei de implementare?	Nu se aplică
	10. Conține documentul de politici publice obiectivele necesare pentru realizarea viziunii stabilite și soluționarea problemelor descrise? <i>A se vedea capitolul „Obiectivele”</i>	Parțial
	11. Sunt obiectivele formulate în conformitate cu cerințele pentru tipul corespunzător al documentului de politici publice? <i>A se vedea capitolul „Obiectivele”</i>	Parțial
	12. Țin cont obiectivele stabilite de grupurile-țintă identificate? Conține documentul de politici obiective care să asigure integrarea și implementarea principiului egalității de gen? <i>A se vedea capitolul „Obiectivele”</i>	Parțial
Intervenții	13. Sunt obiectivele stabilite transpuse în acțiuni de politici publice în funcție de cerințele corespunzătoare tipului documentului de politici publice elaborat?	Parțial
	14. Sunt descrise toate impacturile anticipate ale intervențiilor planificate, inclusiv din perspectiva de gen?	Nu
	15. Sunt estimate în program costurile și identificate sursele de finanțare pentru implementarea intervențiilor planificate? <i>A se vedea capitolul „Costuri”</i>	Parțial
	16. Sunt descrise riscurile anticipate în implementarea documentului de politici publice și măsurile de prevenire și contracarare a acestora? <i>A se vedea capitolul „Riscuri de implementare”</i>	Da
Monitorizare și evaluare	17. Sunt incluși indicatorii de monitorizare și evaluare conform cerințelor pentru tipul de document de politici publice relevant? <i>A se vedea capitolul „Impact”</i>	Parțial
	18. Conține documentul de politici publice descrierea mecanismului și a procesului de monitorizare/evaluare? Au fost determinate resursele necesare? <i>A se vedea capitolul „Proceduri de monitorizare și raportare”</i>	Parțial
Prezentarea generală	19. Urmează documentul de politici publice structura coerentă, logică și corespunzătoare tipului respectiv, descrisă în prezenta hotărâre?	Parțial
	20. Sunt incluse toate referințele și anexele necesare cu analizele și documentele de suport?	Da
Participarea părților interesate	21. Au fost respectate cerințele minime privind asigurarea transparenței și participativității în procesul de elaborare a documentului de politici publice?	Da
	22. Este documentul de politici publice elaborat cu implicarea tuturor părților interesate în soluționarea problemelor abordate?	Da
	23. Au fost constituite platforme de conlucrare cu părțile interesate (grupuri de lucru, platforme online, etc.)?	Nu

Concluzii și recomandări:

În rezultatul evaluării proiectului Programului național privind integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027, prin prisma criteriilor de evaluare a calității și conformității proiectelor documentelor de politici publice, s-a constatat *un grad mediu de conformare*, la prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020. Astfel, în vederea ajustării proiectului Programului la prevederile cadrului normativ menționat, Cancelaria de Stat prezintă următoarele propuneri:

De ordin general:

1. Programul evaluat are o sferă de aplicare mai restrânsă comparativ cu Programul privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022-2025 (HG nr. 808/2022), aflat în ultimul an de implementare, ambele programe vizând același grup țintă. Având în vedere, mențiunea de la acțiunea nr. 2 din Planul de acțiuni despre „*corelarea cu următorul program sectorial 2026-2030*”, Cancelaria de Stat atenționează că nu va admite în perspectivă două programe distincte, care acoperă același domeniu și categorii de beneficiari. În acest sens, se cere concretizarea situației în care la expirarea programului în vigoare, componentele de migrație și azil, rămân neacoperite de programul nou elaborat. Respectiv, în perspectivă se va impune necesitatea promovării unui singur program care va integra exhaustiv toate componentele relevante domeniului de politici publice și grupului țintă abordat.

2. Subliniem importanța respectării principiilor esențiale în procesul de elaborare a documentelor de politici publice, astfel încât acestea să fie aliniate la standardele de bună guvernare și la cerințele legislative prevăzute la pct. 5 din HG nr. 386/2020. În acest sens, este imperativă integrarea în Program a următoarelor principii: respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale; asigurarea incluziunii sociale și egalității de gen; asigurarea durabilității și sustenabilității; asigurarea transparenței, publicității, trasabilității și accesibilității; asigurarea integrității și prevenirii corupției; asigurarea securității și siguranței.

Cu privire la partea descriptivă a programului:

3. Analiza situației se va completa cu o descriere a modului în care problemele ar putea evolua (prognoze) și consecințe în cazul în care Guvernul nu intervine cu politici și măsuri adecvate (status-quo) privind integrarea străinilor. Această abordare va scoate în evidență impactul asupra principalelor grupuri vulnerabile și va sublinia punctele slabe care ar putea afecta implementarea eficientă a politicii publice.

4. Obiectivele specifice ale Programului trebuie să conțină rezultate concrete, respectiv acestea urmează a fi formulate conform prevederilor pct. 18.4 din Regulament, cu respectarea principiului SMART (simplu, măsurabil, acceptabil, relevant și încadrat în timp). Fiecare obiectiv urmează să conțină obligatoriu următoarele elemente: indicatorul prin care va fi măsurat, valoarea și anul de referință, valoarea și anul țintă. De exemplu: *Obiectivul specific 3. Stimularea dezvoltării economice prin valorificarea potențialului străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova* – nu conține nici unul din elementele sus enumerate; *Obiectivul specific 5. Creșterea accesului și ratei de integrare a străinilor în sistemul educațional național cu 20% până în 2027, prin programe de sprijin și adaptare* – nu conține valoarea și anul de referință, totodată sintagma „*accesului și ratei*” creează ambiguități în înțelegerea indicatorului.

Prin urmare, obiectivele specifice vor fi revizuite și aliniate la cerințele de mai sus. Se acceptă expunerea în forma textuală a acestora, precum și în forma tabelară, după modelul:

Tabelul 1. Obiectivele specifice, indicatorii de monitorizare și țintele propuse pentru acestea

Nr.	Obiectivul specific	Indicatori de monitorizare	Valoarea de referință/anul	Ținta ce urmează a fi atinsă în anul 2027	Sursa/furnizor de date
-----	---------------------	----------------------------	----------------------------	---	------------------------

5. Cu referire la *Indicatorii de evaluare a impactului Programului*, menționăm că indicatorii de monitorizare reprezintă un set de parametri măsurabili, utilizați pentru urmărirea și evaluarea progresului, eficienței și impactului programului, care respectă următoarele principii de elaborare: relevanță, dezagregare, inteligibilitate, accesibilitate și claritate.

În acest context, se constată că o parte din indicatorii propuși în Tabelul „*Indicatorii de evaluare a impactului Programului*” nu respectă cerințele menționate și urmează a fi revizuiți. Se enumeră câteva exemple de indicatori neconformi: „*Facilitarea accesului solicitanților la sistemul de integrare*”, „*Mecanism de integrare eficientizat*”, „*Ponderea datelor privind străinii colectate și dezagregate*”, „*Capacitatea IGM de a răspunde cererilor persoanelor străine*”, „*Informarea străinilor privind posibilitățile de accesare a suportului pentru lansarea și dezvoltarea afacerilor prin programele guvernamentale*”, „*Participarea străinilor la evenimente culturale și educative publice*”, etc.

De asemenea, se constată absența valorilor de referință pentru o parte dintre indicatorii din tabel. În plus, subliniem că anul 2025 nu poate fi utilizat ca an de referință, deoarece acesta trebuie să corespundă celui mai recent an pentru care există date disponibile. Prin urmare, este obligatorie includerea valorilor de referință pentru toți indicatorii, iar anul de referință va fi stabilit în funcție de cele mai recente date existente. Sunt relevante, totodată, informațiile privind sursa sau autoritatea care va colecta și prezenta datele pentru fiecare indicator în parte.

Concomitent, în scopul implementării principiilor de elaborare a documentelor de politici publice, pentru fiecare indicator se va analiza posibilitatea dezagregării acestora, conform criteriilor de gen, vârstă, mediu de reședință, statut socioeconomic, etnie, statut migrațional.

Suplimentar, potrivit pct. 18.5 din Regulament, indicatorii de impact urmează a fi raportați la obiectivelor generale, corespunzător indicatori de rezultat aliniati obiectivelor specifice. Respectiv, în capitolul **Impact**, vor fi identificați indicatori de impact la nivel de obiectiv general, iar indicatorii de rezultat la nivel de obiective specifice vor fi transferați în capitolul care integrează obiectivele specifice. La identificarea indicatorilor de impact, se vor analiza indicatorii de monitorizare a Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, indicatorii de monitorizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030, precum și Lista indicatorilor și Șablonului Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova, aprobați prin HG nr. 634/2012 (cu actualizările ulterioare), inclusiv informațiile din Raportul analitic „Profilul migrațional extins al Republicii Moldova 2017-2021”, care oferă un cadru relevant și bine structurat pentru evaluarea progresului și a efectelor politicilor planificate.

Se va acorda o atenție sporită indicatorilor de monitorizare, având în vedere remarcile făcute în rapoartele de evaluare intermediară a programelor sectoriale privind implementarea Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru perioada 2022-2030, care au evidențiat dificultăți în evaluarea impactului. Aceste dificultăți sunt cauzate de neconcordanțele dintre progresele așteptate și indicatorii stabiliți, ceea ce împiedică o măsurare precisă a efectelor

programelor. De asemenea, lipsa unor formule de calcul clar definite pentru indicatori amplifică aceste discrepanțe, generând incertitudini în analiza performanței.

6. În capitolul **Impact**, Programul va include o secțiune distinctă dedicată impactului rezultat din implementarea sa integrală. Aceasta va detalia efectele și beneficiile pe termen mediu generate de aplicarea programului, evidențiind contribuția acestora la îndeplinirea obiectivelor și indicatorilor prevăzuți în program. Totodată, analiza va sublinia modul în care implementarea programului sprijină respectarea principiului egalității de gen, asigurând o abordare echitabilă și incluzivă în atingerea rezultatelor preconizate.

7. Pentru a îmbunătăți claritatea și interpretarea datelor din tabelul prezentat în Capitolul „Costuri”, se indică modificarea tabelului nr. 3 prin includerea unor mențiuni și valori specifice referitoare la resursele financiare, **detaliate pe ani, costuri acoperite și neacoperite**, precum și sursele de finanțare. Se recomandă următoarea structură de prezentare a acestora:

Tabelul 2. Estimarea costurilor financiare pentru implementarea obiectivelor

Obiectiv specific	Codul Subprogramului bugetar	Costuri pe ani			Costuri totale
		2025	2026	2027	
Obiectiv general: 1					
Obiectiv specific: 1.1					
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>					
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>					
<i>Costuri neacoperite</i>					
Obiectiv specific: 1.2					
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>					
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>					
<i>Costuri neacoperite</i>					
...					
TOTAL cost Program					
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>					
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>					
<i>Costuri neacoperite</i>					

8. La capitolul „Autorități și instituții responsabile”, propunem revizuirea atribuției Cancelariei de Stat, având în vedere că, conform Hotărârii Guvernului nr. 657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structura și efectivul-limită ale Cancelariei de Stat, aceasta nu dispune de competențe în domeniul cooperării cu societatea civilă și comunitară în ceea ce privește componentele de azil și integrare a străinilor.

9. În capitolul „Procedurile de monitorizare și raportare” trebuie acordată o atenție deosebită procesului de raportare anuală a progreselor înregistrate, având în vedere că conform pct. 79 din Regulament, termenul limită pentru raportarea este 25 februarie a fiecărui an, iar transmiterea informațiilor se realizează prin intermediul sistemului informatic de monitorizare. În acest context, se impune revizuirea și ajustarea capitolului pentru a asigura conformitatea cu cadrul normativ în vigoare.

10. Deși nota informativă a Programului menționează consultările cu părțile interesate, aceasta nu oferă o descriere detaliată și clară a procesului de consultare, nici a modului în care rezultatele obținute au fost integrate în Program. Pentru a asigura o transparență sporită a tuturor procedurilor, este necesar să fie furnizate informații suplimentare despre procesul de consultare, metodele utilizate (de exemplu, focus-grupuri, mese rotunde, interviuri, sondaje, chestionare, ședințe ale grupului de lucru) și modul în care aceste metode au influențat structura finală a Programului.

Cu privire la partea operațională a programului:

11. Un număr semnificativ de acțiuni planificate sunt recurente și repetitive, având un impact sistemic redus asupra grupurilor țintă. Acestea nu asigură sustenabilitate și nu generează transformări semnificative în domeniu, fiind caracterizate de efecte unice și de scurtă durată. Printre acestea se numără: campanii de informare, materiale informative, ghiduri și broșuri (17 acțiuni); sesiuni de instruire pentru funcționarii publici (8 acțiuni); activități de consolidare a capacităților instituționale (9 acțiuni); asigurarea interoperabilității sistemelor informaționale și digitalizarea serviciilor (12 acțiuni); dublarea acțiunilor la obiectivului specific nr.8 pe criteriul local.

În acest context, recomandăm o revizuire cuprinzătoare a tuturor acțiunilor incluse în Planul de acțiuni al Programului, cu accent pe eliminarea sau optimizarea celor periodice și redundante. Se va acorda prioritate acțiunilor inovatoare, de reformă, cu impact sistemic și caracter sustenabil, care să contribuie la consolidarea durabilă a procesului de integrare a străinilor.

Având în vedere vulnerabilitățile specifice ale grupurilor țintă și complexitatea măsurilor necesare pentru integrarea acestora, acțiunile planificate trebuie să adopte o abordare transversală, interinstituțională și multidimensională, răspunzând în mod eficient nevoilor identificate. În acest sens, este esențială o dezagregare detaliată a intervențiilor pe criterii relevante, precum sex, vârstă, dizabilitate și alți factori esențiali, pentru a reflecta realitățile și provocările specifice ale diferitelor grupuri de persoane strămutate.

12. Indicatorii de monitorizare ai acțiunilor planificate reflectă direct rezultatul acestora, motiv pentru care este esențial ca aceștia să fie aliniați acțiunilor identificate. De exemplu, în cazul acțiunii nr. 2 din Planul de acțiuni, care vizează „*Modificarea Legii ...*”, indicatorul de monitorizare atribuit este „*Proiect de lege aprobat de Guvern*”. Totuși, acest indicator nu reflectă în mod exact stadiul final al acțiunii, iar formularea corectă ar trebui să fie „*Proiect de lege adoptat*”, întrucât adoptarea legii reprezintă rezultatul concret al procesului legislativ.

13. Potrivit pct. 19.4 din Regulament, tabelul Planului de Acțiuni va fi completat cu secțiuni detaliate în care vor fi dezagregate costurile de implementare pentru fiecare acțiune în parte. Aceste secțiuni vor include specificarea codului programului/subprogramului bugetar, alături de o defalcare pe ani și surse de finanțare. În plus, pentru a asigura transparența și gestionarea eficientă a fondurilor necesare implementării acțiunilor, se vor evidenția resursele disponibile din asistența externă, precum și costurile neacoperite.

14. Se va realiza o verificare suplimentară a termenelor de inițiere și finalizare stabilite pentru acțiunile planificate a fi demarate în ianuarie/februarie 2025, având în vedere că aceste termene au fost depășite, iar în funcție de analiza efectuată, vor fi implementate ajustări corespunzătoare pentru a asigura respectarea noilor termene revizuite.

15. În compartimentului „Autorități responsabile” din Planului de acțiuni, vor fi menționate instituțiile direct responsabile pentru implementarea acțiunilor, ordonate în funcție de rolul lor. Prima instituție din listă va fi cea principală, care va coordona procesul, iar ulterior vor fi enumerate instituțiile care vor contribui la realizarea acțiunii respective. Se va evita utilizarea denumirilor generice (autoritățile publice locale de nivelul I și II, bibliotecile locale/regionale, parteneri de dezvoltare), precum și atribuirea de responsabilități unor instituții care nu dețin competențele necesare pentru îndeplinirea acestora. De asemenea, secțiunea „Alte entități implicate” va fi eliminată, deoarece nu reflectă o structură clară a responsabilităților.

16. Acțiunea nr. 36, *„Includerea compartimentului integrarea străinilor în comunități, incluziunea socio-economică, reîntregirea familiei, educația și nediscriminarea acestora în politicile publice sectoriale de specialitate”*, nu poate fi menținută în planul de acțiuni, deoarece reformele care consolidează integrarea străinilor nu pot fi duplicate în alte programe sectoriale. Programul privind incluziunea străinilor deja acoperă integrarea acestora în toate domeniile sociale, astfel că toate măsurile aferente acestui proces trebuie să fie incluse în prezentul program, fără a fi dispersate în alte politici sectoriale.

17. Acțiunea nr. 37 *„Crearea unui cadru solid și funcțional pentru monitorizarea și evaluarea impactului politicilor de integrare a străinilor, în vederea identificării lacunelor, asigurării eficienței măsurilor implementate și ajustării acestora”*, va fi exclusă. Această propunere se bazează pe faptul că monitorizarea indicatorilor, raportarea anuală și evaluarea programului includ deja analiza lacunelor, verificarea eficienței măsurilor aplicate și identificarea cauzelor care au generat puncte slabe sau abateri în implementarea politicilor publice. Totodată, aceste procese permit formularea de soluții și măsuri corective pentru perioadele viitoare.

18. Se recomandă revizuirea formulărilor utilizate în acțiunile nr. 42, *„Accesarea de către persoanele strămutate, beneficiare de protecție temporară, a asistenței financiare acordate de organizațiile internaționale, în funcție de criteriile stabilite de comun cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Afacerilor Interne”*, și nr. 43, *„Acordarea suportului financiar pentru familiile gazdă ale persoanelor strămutate, beneficiare de protecție temporară, și pentru categoriile vulnerabile – cetățeni ai Republicii Moldova”*, astfel încât acestea să reflecte măsuri de politici clare, coerente și transparente privind alocarea sprijinului financiar. Este important ca formulările să specifice mecanismele de implementare, criteriile de eligibilitate și responsabilitățile instituțiilor implicate, asigurând astfel eficiența și predictibilitatea procesului de acordare a asistenței financiare.

19. Se atrage atenția asupra necesității examinării suplimentare a acțiunilor nr. 82, *„Creșterea numărului de studenți internaționali în universitățile naționale prin implementarea Foii de parcurs privind internaționalizarea învățământului superior”*, și nr. 83, *„Implementarea Programului de studiere a limbii române, inclusiv pentru copii străini”*, întrucât acestea nu reprezintă măsuri de reformă. Implementarea Foii de parcurs și a Programului implică deja acțiuni concrete pentru atingerea obiectivelor propuse, astfel se impune o clarificare a necesității menținerii lor ca acțiuni separate, pentru a asigura o abordare coerentă și eficientă în cadrul politicilor educaționale.

20. Obiectivul nr. 8 *„Promovarea incluziunii străinilor în comunitățile locale”*, precum și acțiunile aferente acestuia, necesită revizuire și excludere după caz, deoarece politicile publice privind integrarea străinilor sunt concepute și implementate la nivel național. Întrucât Programul național include deja măsuri aplicabile și la nivel local, nu se justifică elaborarea unor acțiuni

separate bazate exclusiv pe criteriul local. Integrarea străinilor trebuie abordată unitar, asigurând coerență și eficiență în aplicarea măsurilor, evitând astfel fragmentarea și suprapunerea inițiativelor la diferite niveluri administrative.

21. În procesul de ajustare a Programului, ca urmare a recomandărilor formulate de Cancelaria de Stat în prezentul raport, considerăm esențial a se examina și integra după caz, propunerile formulate în avizul prezentat de Entitatea Națiunilor Unite dedicate egalității de gen și abilitării femeilor (UN Women) de comun cu Platforma pentru Egalitate de Gen (PEG), la proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Programului național privind integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 din 21.02.2025 (*se anexează*).

22. Până la prezentarea proiectului Programului Cancelariei de Stat spre înregistrare și examinare în cadrul ședinței secretarilor generali ai ministerelor, în conformitate cu prevederile Regulamentului Guvernului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, Ministerul Afacerilor Interne va definitiva proiectul și va asigura consultarea acestuia cu autoritățile responsabile implicate în implementarea prezentului document de politici publice.

23. Copia raportului de evaluare a calității și conformității proiectului Programului se remite spre notificare Ministerului Finanțelor, cu recomandarea expunerii opiniei privind prospekțiunile financiare pe termen mediu și lung, și Ministerului Mediului pentru a se expune cu privire la impactul asupra mediului.

24. Având în vedere complexitatea Programului și interconectarea domeniilor implicate, documentul se remite spre informare Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Sănătății, Ministerul Culturii, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerului Justiției, Ministerul Afacerilor Externe, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie, pentru a asigura o abordare integrată și implicarea tuturor actorilor relevanți la nivel național.

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

*data aplicării
semnăturii electronice* nr. 05-17/67/357

La nr. 21/1-113-2247 din 28.02.2025

*Referitor la proiectului Programului național privind integrarea etapizată a străinilor,
inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027*

Ministerul Afacerilor Interne
e-mail: secretariat@mai.gov.md

copie: **Cancelaria de Stat**
e-mail: cancelaria@gov.md

Ministerul Finanțelor a examinat Raportul de evaluare a calității și conformității proiectului Programului național privind integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027, și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

La proiectul Programului,

Cu referire la compartimentul „Costuri” se atenționează că, nu este specificat prin cifre afirmația menționată în Program, precum că „Programul este aliniat cu cadrul bugetar pe termen mediu”.

De asemenea, compartimentul nu reflectă costurile/cheltuielile repartizate pe bugete și pe ani (unele acțiuni din Program/Plan de acțiuni se atribuie pentru CNAS, CNAM, APL), și nu este efectuată nici o analiză a surselor externe.

Totodată, compartimentul dat nu conține informația cu privire la existența surselor pentru anul 2025, și anume dacă acestea sunt bugetate.

Cu referire la proiectele noi de investiții incluse în Program se atenționează că acestea pot fi incluse în planificarea bugetară doar după evaluarea acestora, conform Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 684/2022 (exemplu: acțiunile nr.24, 25, 27 din Planul de acțiuni).

La Planul de acțiuni,

Cu referire la coloana „Costuri”, se recomandă exprimarea corectă a sumelor, conform unității „mii lei”, pentru a preveni orice incertitudine legată de valoarea acestora.

Urmare a examinării costurilor din Planul de acțiuni, în unele cazuri acestea se atestă că sunt exagerate (exemplu: acțiunile nr.24, 25, 27, 42, 43, 46, 49, 77 etc.).

De asemenea, în cazul acțiunilor nr.77-84, atribuite Ministerului Educației și Cercetării, sumele prezentate (interpretate ca fiind în mii lei) par a depăși valorile corespunzătoare, ceea ce poate ridica semne de întrebare privind corectitudinea acestora. Dacă, totuși, sumele sunt corect prezentate,

se constată că măsurile respective nu sunt aliniate cu Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM) pentru perioada 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.561/2024, nici cu Legea bugetului de stat pentru anul 2025, nr.310/2024.

Având în vedere structura programului, care se derulează pe o perioadă de trei ani, și faptul că sumele sunt cumulate într-o singură coloană, se recomandă ajustarea modului de prezentare, pentru a permite identificarea clară a impactului fiecărei măsuri pe fiecare an în parte. Suma totală pe acțiune urmează să fie divizată/detaliată separat pe ani, costuri acoperite și neacoperite, pe surse de finanțare și pe autorități (contribuția fiecărei autorități), conform prevederilor pct.19.4 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020. În cazul, în care la costuri este specificat bugetul de stat, sumele respective urmează să se regăsească atât în bugetul de stat pentru anul curent, cât și în Cadrul bugetar pe termen mediu.

În ceea ce privește sursele de finanțare, se recomandă revizuirea subprogramelor atribuite, având în vedere neclaritățile în corelarea acestora cu măsurile propuse. Totodată, menționarea asistenței externe ca sursă de finanțare pentru anumite măsuri nu garantează alocarea efectivă a mijloacelor, ceea ce poate crea presiune asupra bugetului de stat.

La acțiunea nr.88, unde este indicat bugetul autorităților publice locale ca sursă de finanțare, se recomandă asigurarea unei corelări și coordonări prealabile cu municipiul Chișinău sau cu Congresul Autorităților Locale din Moldova.

De asemenea, se consideră că unele acțiuni sunt repetitive (exemplu: acțiunea nr.42 cu 102, acțiunile nr.24, 25 cu 83).

Unele acțiuni nu au tangență strictă cu proiectul programului, dar țin de prioritățile strategice sectoriale (exemplu: acțiunile nr.6, 109, 122, 123, 126, 127 etc).

În partea ce ține de acțiunea nr.8 „Identificarea unui mecanism prin care agenții economici în rapoartele lor către FISC, vor remite și date despre străini, pentru a completa evidența populației străină și asigurarea interoperabilității datelor cu IGM.”, se menționează următoarele.

În conformitate cu pct.1 din Hotărârea Guvernului nr.1187/2010 cu privire la implementarea Ghișeului unic de documentare a străinilor, în cadrul Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne a fost instituit Ghișeul unic de documentare a străinilor.

La fel, conform pct.2 din Regulamentul privind funcționarea Ghișeului unic de documentare a străinilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului menționată supra, Ghișeu unic de documentare a străinilor reprezintă un punct unic de acces și mecanism ce permite solicitantului să se adreseze la o singură autoritate publică, conform competențelor atribuite în acest sens Inspectoratului General pentru Migrație, pentru informare și obținerea unui drept, cu eliberarea actului decizional și/sau a documentului care confirmă dreptul respectiv.

Totodată, conform prevederilor art.187 alin. (1) din Codul fiscal, în cazurile prevăzute de legislația fiscală, contribuabilul este obligat să prezinte în termenul stabilit dări de seamă pentru fiecare tip de impozit sau de taxă, pentru primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii. Potrivit art. 133 alin. (2) pct. 2) din Codul fiscal, în realizarea funcțiilor sale, Serviciul Fiscal de Stat organizează și administrează evidența impozitelor, taxelor și a altor venituri la bugetul public național date în competența sa.

Totodată, conform Modulului de completare a notei de informare (forma INR14) privind impozitul reținut din alte surse de venit decât salariul achitate persoanelor nerezidente, aprobat prin Anexa nr. 4 la Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 140 din 20.11.2017, în coloana 5 a formei INR14 se va completa – denumirea țării.

Concomitent, conform prevederilor Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 95 din 30.07.2020, în boxa nr. 7 din nota de informare (forma IALS21) privind salariul și alte plăți efectuate de către angajator în folosul angajaților, precum și plățile achitate rezidenților din alte surse de venit decât salariul și impozitul pe venit reținut din aceste plăți, se va completa codul țării al cărei cetățean este beneficiarul plății.

Prin urmare, înregistrarea anumitor venituri fiscale în Republica Moldova nu denotă neapărat faptul că nerezidentul se află pe teritoriul Republicii Moldova, ci doar faptul că acesta a obținut într-o anumită perioadă de timp (de regulă un an calendaristic) careva venituri (de ex. din prestarea anumitor servicii/activități online).

Astfel, reieșind din prevederile expuse supra, se propune excluderea Ministerului Finanțelor drept autoritate responsabilă la acțiunea nr.8 din Planul de acțiuni al Programului menționat supra.

Suplimentar, se consideră oportun consultarea mediului de afaceri aferent impunerii unor noi obligații în partea ce ține de procesul de raportare care nu vizează în sine raportarea impozitelor sau taxelor sau a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii.

Secretar general al ministerului

Dina ROȘCA

*Executor: DCPD
tel.: 022 26 27 29*

CERERE

**privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectului hotărârii de Guvern pentru aprobarea Programului național
privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru
perioada 2025-2027**

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Document de politici publice pentru aprobarea Programului național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Afacerilor Interne
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul hotărârii a fost elaborat în temeiul art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern. Programul este conceput pentru a răspunde provocărilor privind gestionarea și integrarea străinilor în Republica Moldova prin stabilirea unor măsuri coerente și coordonate. Programul are rolul de a facilita integrarea treptată a străinilor, prin dezvoltarea măsurilor necesare pentru asigurarea accesului la educație, sănătate, locuințe, asistență socială și pe piața muncii.
4.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale)	Elaborarea proiectului este prevăzută în Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024, acțiunea nr. 153 și în Planul național de dezvoltare pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2024, acțiunea nr. 89.
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	<ol style="list-style-type: none">1. Cancelaria de Stat2. Ministerul Finanțelor3. Ministerul Afacerilor Interne4. Ministerul Culturii5. Ministerul Afacerilor Externe6. Ministerul Justiției7. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

		8. Ministerul Educației și Cercetării 9. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale 10. Ministerul Muncii și Protecției Sociale 11. Ministerul Sănătății 12. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 13. Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și Violenței în Familie 14. Oficiul Avocatului Poporului 15. Congresul Autorităților Locale din Moldova
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Elena Coliujco , șef Direcție politici în domeniul managementului integrat al frontierei de stat, migrației și azilului, Ministerul Afacerilor Interne, 022/255/401, 255/004. elena.coliujco@mai.gov.md , secretariat.comisie.migratie@mai.gov.md
8.	Anexe	Proiectul hotărârii Guvernului Nota de fundamentare la proiectul hotărârii Guvernului
9.	Data și ora depunerii cererii	A se vedea data aplicării semnăturii electronice
10.	Semnătura	